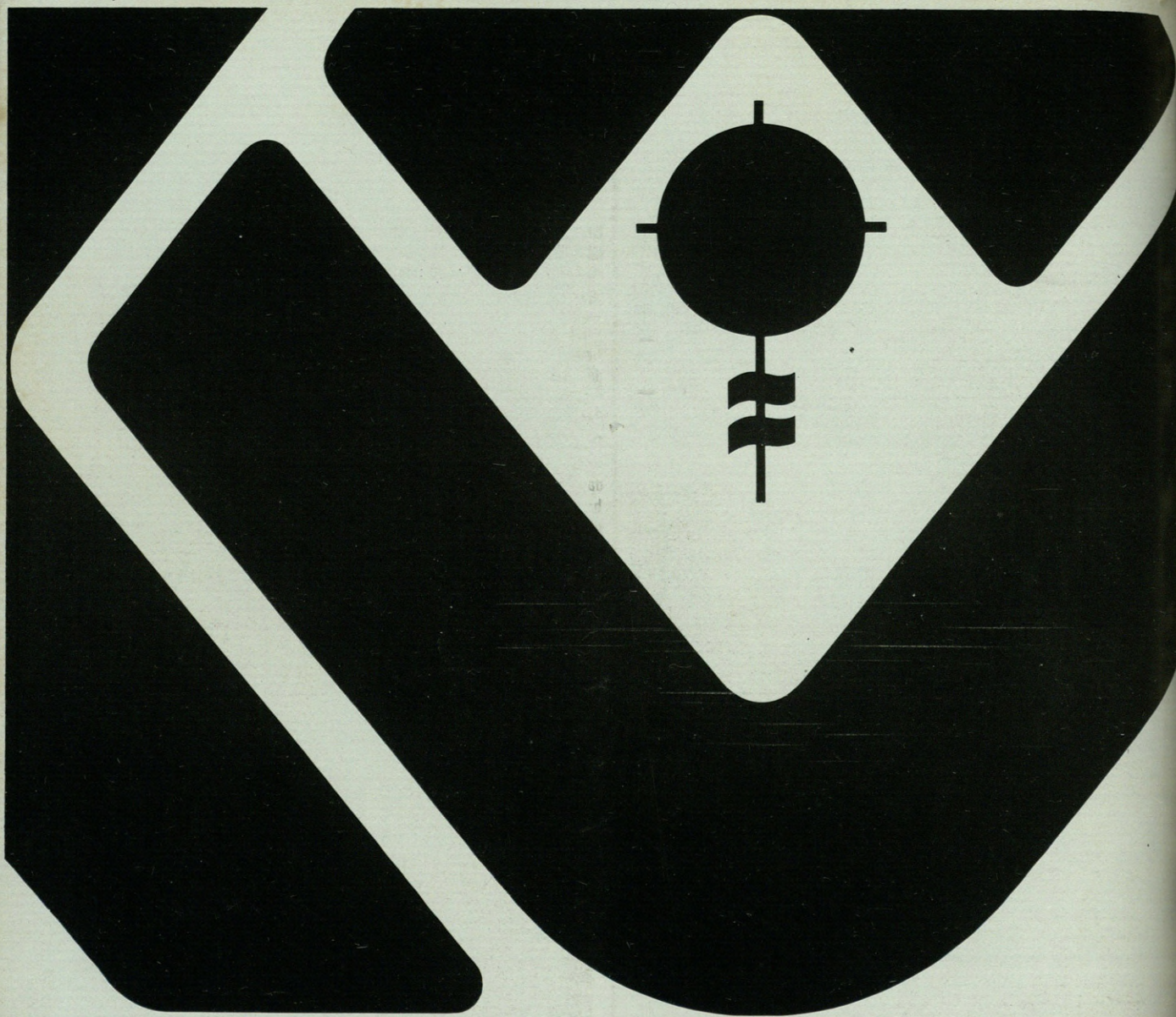

zeruko **ARGIA**

**euskadiko
apezgaiekin
e.l.a. bildurik**

**zer da
euskal
herriko
batzarre
nazionala ?**

**SOMOZAREN GAINETIK
SANDINISTAK.**

Has zaitez gutaz beste era batera pentsatzen

Gurekin harremanak dituztenei gauzak ikusteko era berri bat, erlazionatzeko beste estilo bat eta zerbitzu sorta osoagoa eskaini nahi diegu. Gure postura, biharrak gaurtik eskatzen dizkigun baldintzetara egokitu nahi dugu. Izan ere, inoiz baino hobeak izan nahi dugu. Guztiontzako etorkizun hobearen eraiki nahi dugu eta badakigu gaurtik hasi behar dela. Biharra hemen baitago iadanik.

**CAJA DE AHORROS
VIZCAINA**

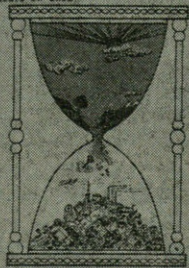
Biharra hemen dago iadanik

LIBURUAK

COLECCION AMIGOS DE LA TIERRA

ECOLOGIA Y SOCIEDAD ALTERNATIVA

Humberto da Cruz

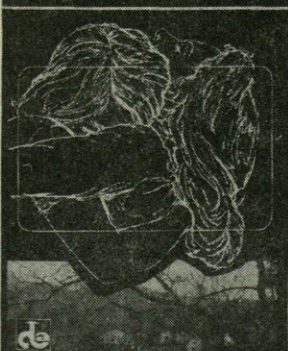

ECOLOGIA Y SOCIEDAD ALTERNATIVA, Humberto da Cruz. MIRAGUANO. 80 or., 150 pta.

MIRAGUANO argitaldaria, AMIGOS DE LA TIERRA sailaren bitartez, ekologiari dagozkion liburuak argitaratzen hasi da, lehena hemen dakargun hau delarik. Bertan, ekologia, industrialteza, gizartea eta politikaren artean dauden harremanak aztertu ondoren, alternatiba bat aurkeztu du eboluzioak totalismora eraman ez gaitzan: autogestioa. Egileak, Humberto da Cruz, Complutenseko Ekonomi Fakultatean soziologia irakasten du, eta AMIGOS DE LA TIERRA elkar-teko idazkari orokorra da.

VUELVE A EUSKALERRIA

Jesús Dermít

VUELVE A EUSKALERRRIA, Jesús Dermít. COMUNICACION LITERARIA DE AUTORES. 227 or., 350 pezeta.

Bueno, seme galduaren parabola gutxi gora behera, Neguriko giroan lige bat, beste bat «extrema izquierda abertzale» giroan, autogestionarioen artean, eta hurrena

berri Mediterraneoan, estranjera despanpanante eta «liberatuekin», orgia izugarriak eta direla tarteetan, giro lujosoetan, nola ez, eta total, bukaeran: «Muchos lugares hermosos hay en el mundo, pero el corazón me dice: vuelve a Euskalherria», «...donde hallarás sin duda una mujer compañera por fin, que será madre de hijos libres».

Gehiegi. Jeus Dermít, «hijo del famoso txirindulari euskaldun del mismo nombre», bilbotarra omen da, literaturako irakaslea eta kazetagintzan ere aritutakoa.

ETNOCIDIO, Luis García. EDICIONES DE LA TORRE. 47 or., 160 pezeta.

Ba indioei buruz doa oso osorik komiki hau, baina orain arte ikusi ahal izan dugunaren kontra —indioak gaiztoak eta zuriak zintzoak—, hemen indioek jasan behar izan zuten —eta jasaten duten— zapalketa kontatzen da, historiako datuetan oinarriturik. Bestalde, dibujoa izugarri ederra eta kalitate handikoa da. Beraz, komiki ona benetan. Luis García, 1946an jaioa, kanpoko aldizkarietzat lan egiten ari du batipat. Liburu honetan jasotzen diren ixtorioak ere Frantzia eta Italian argitaratuak dira.

VASCONIA ANTIGUA, tras las huellas del hombre (IX-X). Jose Migel Barandiaran, LA GRAN ENCICLOPEDIA VASCA. 1.698 pta. bakoitzak.

Atera berri dira Jose Migel Barandiaranen «Obras completas» en XV eta XVI zenbakiak, antzinako euskal gizonaren azterketaz doazena. Batez ere Euskal Herri guz-

tian zeharreko kobazuloetan egindako ikerketak azaltzen dira horietan zehatz-mehatz.

LA VERDADERA HISTORIA DE LA MUERTE DE FRANCISCO FRANCO, Max Aub. SEIX BARRAL. 268 or., 360 pta.

Liburuari izena ematen dion ipuia liburu honetako bat besterik ez da, famatuena, hori bai. Kamarero mexicano batek, atzerriratu errepublikarrei Francotaz hainbeste hitzegiten entzuteki asperturik, Madril a etorri eta hil egiten du. Hau da umorerik falta ez zaion ipuin horren haria. Besteak ere atzerriko giroan idatzi zituen Max Aubek, eta ugariak dira horien artean gerraren ondorioz esiliaturiko pertsonajeak. Max Aub, Parisen jaioa, Valencian bizi izan zen txikitandik. 36ko gerragatik Mexicora aldegin behar izan zuen arte.

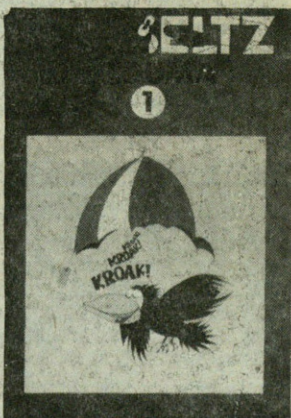

LA VIDA ESTA EN OTRA PARTE, Milan Kundera. SEIX BARRAL. 393 or., 540 pta.

Hau ere atzerriratu batek idatzitako liburu da, baina Txekoslovakiatik irten 1970 aldera eta Frantzia bizi den batena. 1929an jaioa, Il Munduko Gerraren ondoren partidu komunista afiliatu eta 1950ean espulsatua izan zen. 1965ean berriro onartua, bost urte geroago bigarren aldiz bota zuten. Nobela honetan —1973an idatzia— gizarte stalinista batetan bizi den poeta baten tragedia azaltzen digu.

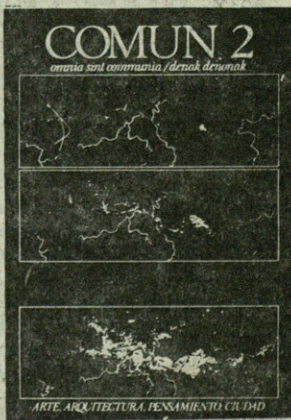
Aukera ona oraindik gure artean hain ezaguna ez den Europa «sozialista»-ko literaturan sartzen hasteko.

ALDIZKARIAK

IPURBELTZ, 1. eta 2. bildumak. EREIN. 450 pta. bakoitzak.

Bi liburukietan jaso dira IPURBELTZen lehen hamabi zenbakiak —sei batean eta sei bestean—. Honela, zenbaki guztiak gorde nahi dituenarentzat lana errazten da. Azal gogorrez daude estaliak liburu hauk eta horrela haurrek asko erabiltzen badituzte ere, hobeto konserbatuko dira.

COMUN, 2. zenbakia. FUNDACION FAUSTINO ORBEGOZO. 103 or., 300 pta.

Apirilerako atera behar zuen FAUSTINO ORBEGOZO fundazioko «Instituto de Arte y Humanidades» delakoak argitaratzen duen aldizkari honen bigarren zenbakia, baina atzeratu egin da. Bilbo eta bere inguruar dago eskainia bereziki, alde ekonomiko, historiko, urbanistiko, filosofiko etabarretatik aztertzen duelarik. Idatzi dutenen artean, Julio Caro Baroja, Jabier Salazar eta Jose Migel Abando arkitektoak, Victor Urrutia soziologoa, Juan Luis Ibarra abogadua, Santiago Amon arteko kritikoa, TALDE, etabar. Beste sail batetan berriz Joan Mari Torrealdaiak izazko udakenean Bergaran ospatu zen Euskaltzaindiaren Batzarreaz idazten du euskaraz. Lan gehienak gaztelaniaz daude eta euskarazko eta ingelesezko laburpen bana dute.

KAIXO!, ASpaceko gazte elkarte. 1. zenbakia. 1979ko ekaina.

Aldizkari berri bat haur eta gaztetxoentzat, ASpacek argitaratzen du eta berak zaintzen dituen haurren mundua kanporatzera dator. Ipuiak, Olariagaren komiki bat eta Lukasena beste bat, jokuak, esku-lanak, irakurrek idazteko txoko bat... Eta osorik euskaraz ez dagoen arren, nahiko proportzio handian erabiltzen da —erdia gutxi gora behera— lehen zenbaki honetan.

IHARDUNAK

III EUSKADIKO PEDAGOGI JARDUNALDIAK ospatuko dira Iruinean Abuztuaren 27tik irailaren 1era. ADARRAK antolatuturik. Oso progra-

ma zabala proposatzen da, ihardunaldietara apuntatzen den jendearen arabera beteko dena. Matrikula 2.500 pta. kostatzen da, eta 2.000 ADARRAko kideentzat. Haurtzaindegia- ren kostoa ere prezio horretan sartzen da. Iruineakoak ez diren- tentzat lo egiteko tokiak bilatuko omen dira. Izena emateko epea

ekainaren 9an bukatu da, baina oraindik norbaitek antolatzaileekin harremanetan jarri nahi badu, ondoko helbideetara jo dezake: Donostian, José María Salaverria, 3 - 1.º; Bilbon, Licenciado Poza, 31 - 7.º; Gasteizen, Tomás de Zumárraga, 40 - 3.º eta Iruinean, Descalzos, 52.

LEHIAKETAK

IRUINEA ETA SANFERMINAK, idatz lehia- keta, Iruineako Udalak antolatua. Lanak «...escritos en inglés, castellano o demás lenguas españolas...» —pentsatzen dugu horien barrenean sartuko dela euskara ere— izan behar dute. Eta estatu espainoleko edozein egunkari edo aldizkarietan argitaratuak 1979ko ekainaren 15etik uztailaren 7ra arte. Idazle bakoitzak hiru artikul- o aurkez ditzake. Saria 500.000 pe- zetatakoa da, baina epai-mahaiak

horrela erabakitzen badu, lanek behar adinako kalitaterik izan ez dutelako, inori eman gabe utz de- zake.

Lanak uztailaren 20tik abuztuaren 20ko eguerdiko hamabiak arte aur- kez daitezke, Iruineako udaletxean, zuzenean edo korreo zertifikatu- z, lehiaketara horretarako dela adiera- ziz. Epai-mahaiaren erabakia san- fermin txikitotan, hau da, irailaren 25ean, emango da ezagutzera. In- formazio gehiago izateko, Iruinea- ko udaleko kultur komisiara jo de- zakezue. Eta ea euskarazko lanen batek irabazten duen, animo!

JAIK

SANJUAN DALA, SANJUAN DALA...! Bueno, sanjuan uste baino lehen pasa zaigu, eta sanpedro ere kon- turatzerako iritsi. Honek zer esan nahi du? Festa garaian erabat sar- turik gaudela. Ezin eman egun hauetan jaiak ospatzen dituzten herri guztien zerrenda: Hegoa- lde- koak bakoitzak jakin ditzan utziko ditugu, eta hona hemen Iparralde- ko batzuren zerrenda: ekainaren 30ean Maule, Donapaleun eta Senperen. Uztailaren 1ean Idoax, Donepalaio eta Senperen. 6an Lahonze, eta Baigorriin, 7an Bidar- te, Maule eta Senperen.

IBILALDIAK

Bizkaiko kostaldean: Algortatik Bermeora. Bizkaia-ri ere iritsi zaio bere garaia. Eta hasteko, kostalde- ri. Bilbotik abiatuko gara, Deus- tuko zubian hibiaren eskuinaldea hartuz; Erandio eta Lejoatik pasa- tzerakoan —herri industrialak hau— hibiaren bestaldera Altos Hornos ikusiko dugu ezker aldean, eta berehala Las Arenasen gaude. Hemen «puente colgante» bat Por- tugaletara joateko. Neguriri begira- da bat bota diezaiokegu —hor Abra kluba, bomba baten ondorioz txikitua eta grain berritua—. Al- gortako sarreran dagoen bideguru- tzean aurrera jarraitu eta Ereaga- ko hondartza —zikina— eta ez- kerraldera Portu Zaharra aurkituko ditugu; hemen arrantzaleen etxeak, txiki eta politak, baina gaur hor arrantzalerik apenas ez eta diru pixka bat duen jendea bizi da. Portu Zaharretik superportua ikus daitezke.

ANTZERKIA

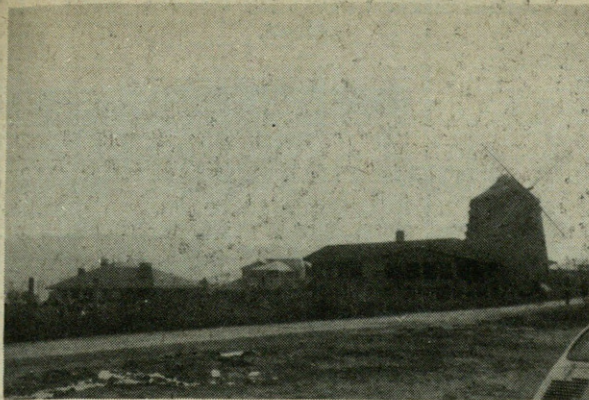
ELS JOGLARS

M-7 CATALONIA

Conferència per l'aplicació pràctica de cultures extingides segons la planificació general de l'informe "Wallace Miller".

ELS JOGLARS EUSKAL HERRIAN. Aurreko baten eman genuen infor- mazioa gehituz, «ELS JOGLARS» be- ren azken obra, «M 7 Catalónia» ondoko toki eta egunetan emango dutela adierazi behar dizuegu: ekainaren 30ean eta uztailaren 1ean, Donostiako San Telmon. Uz- tailaren 2an Durangoko ASTARLOA

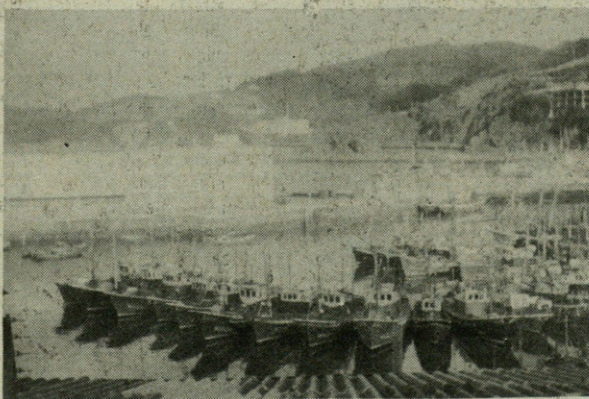
teatroan, 3an Barakaldon, 4an Bil- boko PABELLON DE LOS DEPOR- TES-en, 6an Gazteizko PRINZIPAL teatroan, 7an Zarauzko Zinema pe- lotalekuan, 8an Iruineako ANAITA- SUNAn, 10ean Bergarako COMPA- NIA DE MARIAREN teatroan eta 11n Usurbilgo pelotalekuan.

"Aixerrota".

Berriro Algortaren erdialdera itzuli eta golfeko bidetik Aixerrotara iristen da; izenak adierazten duen bezala haize errota bat dago hor; zelai ederra, eta nola ez, inguruan txalet batzu. Beheran Arrigunagako hondartza, harri asko, are beltza eta zikina, Ereagakoa bezala. Eguraldi ona dagoenean ere, zelaiean jende gehiago aurki daiteke hondartzan baino.

Algortatik Plentzi edo Gaminizako bidean, Berango, Sopelana eta Barrikatik pasako gara. Barrikara iritsi baino lehentxeago, bista ederra itsaso aldera; eguraldi ona baldin badago, Castro Urdiales ere ikus daiteke. Berehala Plentzi ere bai. Hona zubi baten gainetik sartzen da; hibaiean txalupa asko, arrantzaleenak batzu, yateak besteak. Parte Zaharrean kale hestak eta aldapan, etxe txikiak eta politak. Taberna herrikoak ere bai. Herriaren beste zati batean udaltzarrentzako etxeak eta taberna dotoreagoak.

Bermeoko portua.

Karlos Argiñano kanpoan dugula eta aste honetan berak aurtan, kurtso buruan, eman duen sukaldaritza-ikastaro batetako errezeta bat hartu dugu. Aurreko astekoan

Gorlizarako bidean hondartza oso ederra; Plentzi eta Gorlizetako da batera, sanatorio batek erdibitzen duenari. 700en bat metrotara kanping bat, «Arrien» izeneko, bigarren mailakoa. Gorlizeko bidea oso polita da eta hemendik aurrera jarraituz Armintzan sartzen gara. Ikusgarria batez ere portua, mendi artean, oso berezia; hondartzarik ez dago. Bidean aurrera jarraitu eta berehala aurkituko duzu hauxe dioen kartel bat: «PRECAUCION, OBRAS EN 3 KILOMETROS. RESPETEN LAS SEÑALES». Eta berehala barrakoi batzu, denak kartel politiko eta sindikalez beteak; tartean goardiazibilen koartel bat, bandera espainol eta guzti. Eta batez ere, paisaje izorratua: izugarriko muntrotro bat zure aurrean: Lemoizko zentrala besterik ez duzu. Bizpahiru alanbre sareek isten dute inguru guztia; eta hantxe, behean, itsasoaren ondo, ondoan bi erreaktoreak. Bista ona baduzu, gutxi gora behera hau dioen pintada bat ere deskubritu ahal izango duzu: «LE-

normalki erabiltzen ez diren janariez jarduten genuen eta aste honetan jaki normal bat hartu dugu. Gaineraz, guk geuk ere proba eginin gaudenez, erraza eta posi-

GALIZACION DEL PORRO». Surrealista benetan. Han hemenka marroiez jantzitako goardak, eskuan irratitxo bat dutela, dena bijilatzen. Nuklear indarraren aldekoa bazara eta horrela izaten jarraitu nahi baduzu, ez dizugu ikuskizun hau gomendatzen.

Hortik ihes eginez mendixka batera igo eta bi baserri zoragarritara iritsiko zara. Baina guri gertatu zitzaigun bezala, bost zakur eta marroiez jantzitako beste gizon bat aterako zaizkizu seguraski, hura IBERDUEROrena dela eta bertan gelditzerik ez daukazula esanez.

Gusto txar guzti hori kentzeko bidean aurrera jarraitu eta berehala ikusiko duzu San Juan de Gaztelugatxe, duela hilabete batzu norbaitzuk erre zuten ermita. Itsasoaren ertzertzean, bertara autoz jaitsi zindezke, baina bide txarra dago; hobe oinez, paseo bat emanez. Bide ertzean 36ko borroka gogor batzu gogoratzen dituen harria. San Juan de Gaztelugatxe bireraikitze-ko dirua eman nahi baduzu, taberna baten ondoan dago horretarako kaxa bat.

Berehala Bakion zaude. Herri hondatua, espekulazioagatik. Bazkaltzeko toki onak, adibidez «La bakienese». Eta hemen bertako txakolina edan behar.

Aurrerago Bermeo eta Gernikako hibaieren bukaera aurkituko dituzu. Bermeon «Atalie»-ra —atalaya— igo

behar zara; hemen iraila aldera «sukalki» lehiaketa egiten dute, hau da, haragi gixatua nork pres-tatzen duen ongien.

Herrira itzuliz, portuaren ondoan Erzila dorrea, arrantzaleen museoarekin. Eguerdian ordubiak arte eta arratsaldean 7ak arte egoten da irekia, astelehenetan ez beste. Suer-tea arrantzaleak iristen diren garaiean portuan baldin bazaude. Dena dela, ikusgarria Bermeoko portua, itsasuntziak beti hain txukun jarriak.

Bazkaltzeko toki onak aurki ditzakezu hemen: mariskoa «Kala Barri» eta «M. Umbe»; Juan de Nardiz kalean. Ogitaratekoak plazan aurkitzen den «Sollube». Eta taberna zahar eta polit bat, haundia eta lasaia aurkitu nahi baduzu, joan kasino azpian aurkitzen den «El Refugio»-ra.

Bermeotik Sollubeko gainera igo, eta gero Mungia, Gatika, Butrongo ibarra —gaztelu famatua ere ikus dezakezu hemen—, Urduliz, Sopelana eta berriro Berangora, eta Algortara, goizeko bidera itzuliz.

Bizkaitarrek —bueno, pentsatzen dut jakingo dutela— egun batean erraz egin dezakete ibilaldi hau. Beste probintzietakoek denbora gehiago beharko dute noski, baina egun batean, edo posible izanez gero, bat eta erdian behintzat egin daiteke.

bilitate asko ematen oteia esan genezake.

OILASKO PREJITUAREKIN ARROZA

Oilaskoa garbi ezazu eta puskatatan jarri. Oilo puskatak gaztu. Tipula asko eta baratxuri ale batzu txikiturik eta oinarri bezala jar itzazu lurrezko kazuela batean. Eta tipula prejitzen hasten denean bota itzazu kazuelara oilasko pusketak.

Oilo pusketak prejitu arte itxoin eta ondoren arroz urik gabe bota kazuelara. Oilasko pusketak eta tipularekin nahasturik jira bira batzu eman prejitzen has dadin; ondoren bota ura.

Ura eta arrozaren proportzioa jakingo duzue noski: arroz neurri batentzat, bi neurri eta pixka bat gehixeago ura.

Gatza gauza bakoitzari berpa bota behar zaio: tipula eta bara-

tzuriari hasterakoan, oilaskoari ontzian sartu baino lehen arrozari besteekin nahasterakoan. Kontutan hartu arrozak gatz asko jaten duela egiten ari denean. Egin aurretik proba ezazu eta gehiago behar badu orduan bota gatz gehiago. Egindakoan botatzea alferrik duzu.

Arroza erabat egin aurretik sutatik atera, gero bere beroan egitetik buka dezan. Sutatik beranduago ateratzen baduzu, guztiz eginga dagoenean, agortu eta lehortu egingo zaizu.

Era berean egin dezakezu arroza barazkin edo muskuiluekin. Kontutan izan barazkiei gehiago kostatzen zaiola egiten eta hasieran txiki-txiki eginda bota behar dituzula. Itsaskiak, berriz, azkenean, arroza egiten bukatzeko bost bat minutu falta direnean, bestela lehortu egingo zaizkizu.

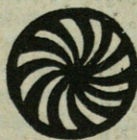
Barazki, oilo, itsaski, konbinazio guztiak dituzu posible. Ea ba nola irtenzen zaizuen.

**JOSE
ZINKUNEGIREN**

OPTIKA DONOSTIAN

URTEETAN LANEAN OHITUA

Hernani, 4

DONOSTIA

Atharratzera etortzen bazara, gera
zaitez.

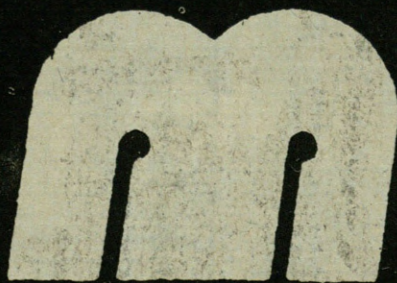
Hotel Restaurant
SOULENIA

Eyhelarren (Saint Michel) irailetik aurre-
ra hiru apartamentu alkatzen dira. Ba-
koitzak bi gela, sukalde, egon-gela, bainu
eta balkoia ditu. Apartamentu batek,
gainera, lorategi bat du. Interesatuak jo
bezate ondoko helbidera:

Ahamendaburu, Bernard
Qr. Alcia. Tel.: 370668
64.200. St. Jean Pied de Port

**kirolzaleen
zerbitzutan**

miner

donostia

271050 eta 270447

1

EUSKAL FOLKLOREA GORATUZ. Ekainaren 24ean ospatu zen Seguran Euskadiko Hirugarren dantza txapelketa. Herriko jaiak zirenez, jendetza izugarria inguratu zen Euskal Herriko dantzari gazteak ikustera. Denetara, 22 parejak hartu zuen parte Alkorta eta Zaldibar lehengusuek jaso zutelarik lehen saria.

Euskal Folklorearen indartze bidean, pauso garrantzitsua Segurako herriak hartu zuen hau.

2

HARMARIK EZ DUTE NAHI.—Bilboko Bideetako Jefaturako langileek, eskaini zaien harma lizentziak ez onartzea erabaki dute batzarre batetan.

Gobernua izan da harma lizentziak ematea erabaki duena; beti eta berak dioenez, bakoitzaren defentsara

ko izango lirateke, baina bideetako langileak, nahiz eta hoiengatik kontura ibili langileria barruan sartzen direla diote.

Beren agirian, zerbitzu publiko batetako langileak direnez, ez omen dute herriaren zerbitzuan ez dagoen ideologi batekin bat egiten.

3

EUSKAL HERRIKO ERAIKUNTZA KRISISAN.—TALDEK Bilbon antolatutako mahai inguru batetan agertu zuenez, 1978 urtean 523 milioitan jaitsi da eraikuntzako bolumena aurreko urtea kontutan izanik.

Bizkaian konkretuki, 1977tik 78ra, 77,1% jaitsi da, Gipuzkoan 55,2% ta Nafarroan berriaz 174% igo da.

4

NATURISMOA ETA HONDARTZAK.—Estatu Espainolean, naturismoa modan jartzen doan neurrian eta Europako beste nazio batzuekin parekatu nahirik, Catalunyako kosta inguruko Udaletxeek zenbait hondartzak bilutsik bainatzeko moduan jartzea eskatu dute.

Erabaki hau, Udaletxeetan hartua da eta honela agertu zaio Gobernadore Zibilarri. Tarragonako Gobernadoreak esan duenez, ez du oraindik honelako eskakizunik jaso.

Dena dela, azken urte hauetan, geroz eta jende gehiago inguratzen da hondartzetara bilutsik eta noski hau guztiz osasuntsua dela kontuan izanik, inongo iskanbilarik ez dadin egon, egokiagoa izango litzateke, helburu honetarako bitarteko batzuek jartzea eta haruntz joaten direnak jakin dezatela non sartzen diren.

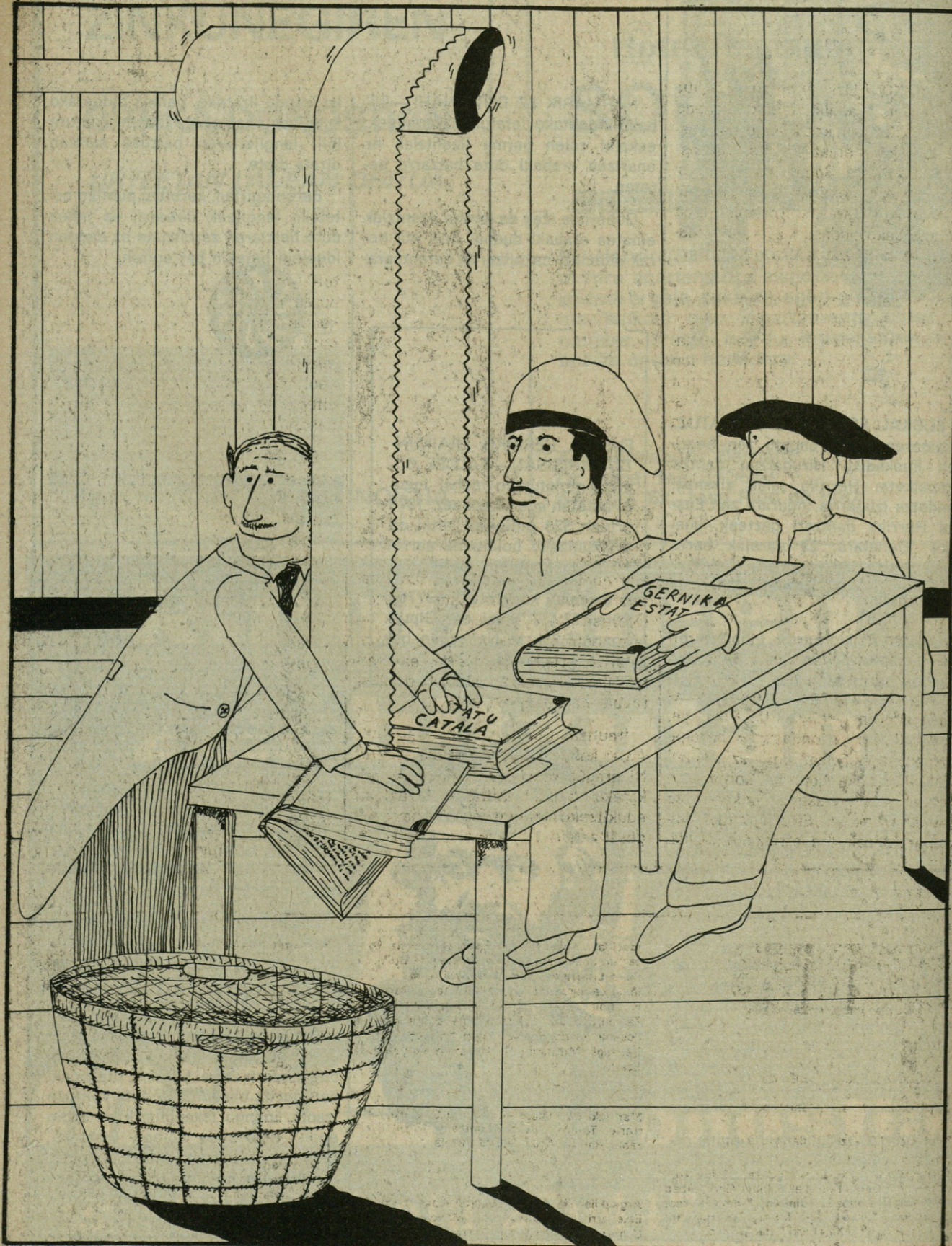
5

CARLOS MARXEN KALEA.—Llobregateko Saint Boi herriak, Estatu-ko gehienak bezala, bere kaleen izenak aldatu egingo ditu.

46 kale izenak aldatzeko, PSC, PSUC eta PSANek proposamen bat egin dute, beste batzuren artean ondoko pertsonai hauen izenak agertzen direlarik: Salvador Allende, García Lorca, Blas Infante, Ferrer Guardia, Abad Escarre, Francisco Macía, Luis Companys eta Carlos Marx.

Momentuz proposamena egin da go eta enmiendak jasotzen ari dira. Dena dela Marxek behintzat Catalunyan kale bat izango du.

a ZKENALDI honetan gertatu den zapalkuntzarik basena Nikaraguakoa izango da, noski. Hotzikara ematen duten sarraskiak egin ditu Somozak. Baina ez ditu bihozgabekeria hutsez egin. Bereak eta bere familiarenak ditu Nikaraguako ondasunen erdiak, ehuneko 40 hain zuzen ere.

Berrogeita bost urteotan Nikaraguako jaun eta jabe eginik dago. «Aberria ni naiz» esan zezakeen lasai. Eta inork kontra egiten ez zion «bakealdietan» oso gizon gozoa agertuko zen, noski. Baina kontrarioak lotsagabetzen zitzaion bezain agudo basurderik amorratuena baino kurruska haundiagoz haserretzen zen.

Bere ordenaren izenean herria txikitu du, oraingoan ere. Hil ala biziko borrokaz norbaitek erasotzen dihonean errukirik gabe hiltzen ditu kontrarioak. Ni bizitzeko beste guztiak garbitu behar badira ere, garbitu egiten dira. Herriaren, bakearen eta ordenaren izenean, gainera.

Somoza, Ipar Ameriketako inperialismoaren zerbitzari leial izan da, trukean herriko ondasunak bereganatuz eta beretzat ugalduz. Sandinisten borroka honetan Somoza agintea eta ondasunak bakarrik ez daude arriskuan. Estatu Batuen hartzapar luzeak ere arriskuan daude.

Horregatik nahi luke konponketa batetara iritsi. Somoza, Estatu Batuen interesentzat kaltegarri bilakatu delako, agintetik kendu, baina somozatarrak gobernu probisionalean sartuz, bere interesen arabera Nikaragua eta gobernu sortzeko.

Iraultza urardotu nahi du Ipar Amerikak. Aurpegi irripartsuagor Nikaragua menderatu. Hego Ameriketako beste estatuak arrastoean edukitzeko lotsagabekeria haundiegia litzateke Nikaraguako iraultza.

U RRUTIKOA izanarren honelako maltzurkeria basa bat salatu beharra zeukan Zeruko Argiak. Baina bide batez geure artean gertatzen dena hobeto ikusteko ispillu garbia bilakatzen da. Bertegi dagoen ispiluan ez da ondo ikusten, zenbait aldiz.

Espainiako eta Frantziako estatuak ere, beren oinpean zapalduak duten Euskal Herriari azken arnasa kendu nahi diote. Espainiako gobernuak ez dio Hego Euskadiri autonomiarik eman nahi. Geure herrian geuk agintzeko moduak egin nahi ditugun bakoitzean Indar Harmatuen desafioa jotzen zaigu.

Eta izkutuan, inork ezin bistaratu dituen basakeriaz, herria izutzen eta etsierazten. Frantziako gobernuarekin sozio-lagun bihurtuz egiten ditu, gainera. Iheslariak tirokatzen dira, ezereen erantzunkizunik gabe. Eta aldi berean lege zorrotzen biziezina sortarazten. Egunotan bertan Ipar Euskadin bizitzea eta lan egitea debekatzen die iheslari Frantziako gobernuak.

Paris eta Madril, bat eginik, Euskal Herria hil erazi nahian ari dira. Zuzengabekeria hau Somozaarena salatzen duten bereberek egiten dute, lotsa gutxiz. Nikaraguakoa gaitzesen duten bereberek beste horrenbeste egiten dute Europako Herri zahar honekin, eta beste askorekin.

zeruko ARGIA

Lehendakari: Kaietano Ezeiza.

Zuzendari: Elixabete Garmendia.

Zuzendari Ordezko: Pilar Iparragirre.

Erredakzioa: Joxe Luis Alustiza, Lurdes Auzmendi eta Gorka Reizabal. Bilbon: Gorka Abad eta Karlos Donoso. Iruinean: Txema Larrea. Gasteizen: Jose Inazio Murua. Iparraldean: Mikel Iribarren "Xinaberri" eta Astema.

Idazleak: Mikel Atxaga, Estepan Aldamiz-Etxebarria, Joxe Alkiza, Jokin Arostegi, I. Bujanda, Pello Lizarralde, Jon Urrujolegi, Jorja Cirera, Iñigo Lamarca, M. Auzmendi, Manu Aranburu, F. Ostolaza "Uztargile", J. M. Bujanda, Muxikina Taldea, J. J. Uria, Joxemari Velez de Mendizabal, Joseba Sarriaindia, Julen Kalzada, Andoni Sarriegi "Murumendi", Xalbardin eta Kaietano Ezeiza.

Marrakzi eta diseinuak: Antton Olariaga, Larrarte, Tororo, Joxemi Zumalabe, Mikel Plazaola, Ramón Agirre eta M. Artola.

Argazkilariak: Arturo Delgado, Loubet, Philippe Etcheberri, Luis Otaegi, Luis Mitxelena, Txema Ormazabal, Koldo Aretxaga eta Tomas Arozena.

Publizitatea: Joxe Mari Ostolaza.

Fotolitoak: Ernio, S.L.

Jabea: Nafarroako, Kantauri eta Aragoiko K. Donostia, Okendo 22, Telf.: 42-77-86.

Moldiztegia eta Idazkola:

EL DIARIO VASCO. Ibaeta - Donostia.
ALVAREZ IRAOLA. Ibaeta - Donostia.
EGIA, FOTOKONPOSIZIOA. Egia - Donostia.
D. L.: 80-1963.

HARPIDE SARIA:

Barruan	1.900 ptz.
Korreo Batsuneko herrietan	2.100 ptz.
Atzerietako beste herrietan	2.400 ptz.
Airez	3.800 ptz.
Salmenta (ale bakoitza)	60 ptz.

burujabetzaren hildotik

Azken hauteskundeotan 170.000 boto lortu zuen koalizioak bultzatzen du «Euskal Herriko Batzarre Nazionala», puntu hauetan oinarritzen den erakundea: Euskal Herria sei probintzik, gutxienez, osatzen dute; honen hizkuntza nazionala euskara da; lur eta nazional batasunaren esku-bidea du, autodeterminatzekoa bezala, nahi badu independizatzuz, herriak nahi duen eratako erresuma politiko eta soziala duen estatua egiteko. Nahiz HBk bultzatu, puntu hauk onartzen dituen edozeinek parte har dezake E.H.N.B.-ean. Hortaz mintzatu gara Migel Castells, Jose Antonio Urbiola eta Izaskun Larreategirekin.

E.H.B.N-ren funtzioak

«Lehenengo errejimenarekin hautsi behar den kontraboterea osatzeko eta Erreformaren aurka ekiteko HBak bultzatzen duen alternatiba da Euskal Herriko Batzarre Nazionala» adieraziko zigun Izaskun Larreategik «autoeraketa eta hausturaren alde dauden instantzi herrikoiak eta planteiamendu eta programa onartzen dituzten instantzi politikoak bertan parte hartzeko posibilitateak dituztela, modu honetan batasun herrikoia enbrioa lortuko delarik.»

Hitzak alde batetara utzi eta praktikan berbatzea jartzen duena, Euskadi osoa hartzen duen lehen instituzioa —Urbiola nafarraren hitzez— nazional subiranotasunaren ordezkaria izango denean, aukeratuak izan diren guztiak (baldin erabakitako puntuak onartzen badituzte) eta erakunde herrikoiak osatuko dute. «Erakunde hau gutxienez nazional mailakoak izan beharko dira. Hauzo Elkarrekin, herriko asanbladak e.a.ak koordinatu egin beharko dira bertan parte hartzeko. Ez dugu uste oso zaila denik, nuklearren aurkakoa, amnistiaren aldekoa, horik lortu dute...» azpimarratzen zigun Urbiolak, goxo goxo erantsiz «ez dut uste ideia hau asanbladaren aurkakoa denik...»

Gure herrian dagoen autoeraketa horri estruktura bat eman nahiz dabilta HBkoak «Euskadiko historian zerikusi haundia izan du kontrabotere honek. CGVk edo Parlameta-

rien Asanbladak ez du inoiz izan benetazko boteririk, ez hala erakunde herrikoiak. Hauek nolabaiteko gauzak lortuak dituzte - presoak kaleratzea e.a. » berrepikatzen zuen Migel Castellsek, dauden arriskuak horregatik alde batera utzi gabe «Sortu behar da estruktura hori bai, baina kontu asko izanik aldameneko tinglado bat ez dela izan behar; hau gertatuko balitz kaltegarria izango bailitzake».

lehen eginkizuna, estatutua

Dena dela Euskal Herriko Batzarre Nazionalak, egun, eginkizun kon-

kreto bat du: Autonomi Estatutua landuko duen prozesoa prantatu, gestionatu eta dinamizatu. «Guk ez dugu nahi HBek eginiko estatutua» azpimarratu digute gure hiru mintzaideek bat eginik «Garrantzitsua landu behar duen metodoa da. Inongo talde, alderdi edo koalizio bakarren lana ez da izan behar, baizik eta herriak, hausturaren alde dagoen herriaren sektore horrek, egin behar du».

Herrialde guztietako ordezkariak batzen dituen batzorde bat egina dago ia. Batzorde honen funtzioa Estatutoren oinarritzko puntuak izango dituen material erraz eta konkretua prantatzea da, gero material hori erakunde herrikoietan zabaldua izateko eta «han debatitua, eztabaidatua, aldatua eta zabaldua izan beharko delarik».

KAS erakundea osatu zenetik dator Autonomi Estatutua lantzeko ideia. «Ez dugu nahi Gernikakoaren eta guk planteiatu behar dugunaren arteko burruka planteiatu» zioen Izaskunen «Erreformaren aurkako alternatiba bat eskaini nahi dugu». Herriaren beharrak adieraziko dituen Autonomi Estatuto bat. «Ma-

«Guk ez dugu nahi HBk eginiko Autonomi Estatutua».

drilek ematen duen Estatutoak gobernuaren interesak defendatuko ditu. Gobernuak autonomia ematen duenean herriaren askatasun nahia baretzeko eta funtzioen deszentralizazioa aldi berean lortzeko asmoekin izaten da» zioen Urbiolak.

«Herri Batasuna» Gernikako estatutoaren aurka dagoela esatea ez da beharrezkoa. Arrazoiak garbi adierazten dizkigu Izaskun Larreategik «Autonomi Estatuto horrek HBren zat onartu ezinak diren gauza funtamentalak ditu: lantzeko erabili duten metodoa (herriak ez du batera ezagutzen honen oinarria, harek ez baitu parte hartu), autodeterminazio eskubidea eta Nafarroa bere baitandik kanpo uztea». Bizkaitar emakumearen adierazpena zorrotzagoa da baieztatzen duenean «Euskadiko bizi moduaren normalizapena UCDri PNVeK ezin dio garrantzatu. Hori HBk soilik egin dezake».

Madrilgo gobernuak Gernikako Autonomi Estatutoari jarritako trabaren berri denok dakigu. Hortaz, nola lortu E.H.B.N.ak planteiatutakoa? Erantzuna laster dator «Herriak ez badu jasotzen, ez da ezer lortuko, Madrilak ez baitu inoiz ezer ematen. Zaila da, agian herriak ez du jasoko guk planteiatutakoa baina, ziur dudana gauza zera da, sekulan ez duela jasoko berak egin ez duen Autonomi Estatuto bat» zioen Castellsek, burruka dela gauzak lortzeko bide bakarra adieraziz.

munduko esperimentu politiko interesgarriena

Iragan hauteskundeetan 170.000 boto lortu zituen koalizioa nork osatzen duten jakin nahi dugu. HB 4 alderdien aliantzatik sortu zen —HASI, LAIA, ANV eta ESB—, baina sekula ez da hori soilik izan. «Organizatibo mugimendu oso inportantea sortu du, aipatutako lau alderdi horiena baino askoz zabala-goa. Behetik gora eratutako mugimendua. Ez dago arriskurik, nik behintzat ez dut hori ikusten, populismoan edo beste antzeko gaitzetan erortzeko, langileek zuzentzen baitute!» indar osoz mintzatzen da Izaskun Larreategi.

«HB munduan dagoen esperimentu politiko interesgarriena da» adieraziko zigun Jose Antonio Urbiolak, Migel Castellsek gehiago sakontzen zigularik: «Programa bat, metodo batzuk... horiek definitzen dute HB.

Oso ideologi desberdinak daude bertan, hasi «Askatasuna» libertario kolektibotik eta Monzon bezalako jeltxide arte, marxista-leninista diren alderdi eta jendeetatik sozialdemokratetara, kooperatibistak ere hor daude, eta azken aldian jakin izan dudanez, txiki eta erdi mailako burgesiaren zenbait sektorek ere nahiko ondo ikusten omen dituzte HBren zenbait puntu. Sektore hau oso txikiak izan behar dira, baina hor daude... Nere eritziz definizio onena hau litzateke, hots, Franco hil ondoren inongo aldakatarik ez dela egon eta haustura lortzeko burrukatzeko prest dagoen sektorea. Guzti hau aldaketa horik emanank direla adierazten duen beste sektoreen aurrez aurre daude».

Dena dela, badirodi kontraesan batzuk sortuak direla koalizio honen barnean. «Junta Generaletan» parte hartzea ala ez eztabaidatu denean, asanbladek gauza bat esan dutela eta zenbait jendeek bestea egin... «Ez dago kontraesanik. Prozesoa baten barruan gaude. Batzorde Nazionalak erabaki bat hartzen duenean —eta hori laster izango da— mundu guztiak beteko du. Gai bat eztabaidatu denean beti egon ohi dira eritzi zeharo desberdinak, baina minorian gelditzen zirenak beti bete izan dute maioriz irabazi duena» azpimarratzen zigun Urbiolak.

Nafarroan horrelako arazorik ez dute izan. 98% partizipazioaren al-

de agertu ziren. «Diputazio foralak desberdintasun asko du Bizkaia edo Gipuzkoakoarekin, Arabakoarekin gutxiengo baldin badira ere. HBk lortu duen botere parzela bakarra Nafarroako diputatuekin izan dela esan dezaket. Korporatibo bat gehiago izanik, bere boterea oso haundia da. Berdin gertatzen da Parlamento Foralarekin. Nahiz hau errena eta nahiko itsusia jaio, subiranotasuna emango dioen fakultateak izango ditu. Beno, hau ez bada horrela gertatzen, joan egingo ginateke... Ulertu behar duzuen hau da. Napar herriak gehiago begiratzeko diola Diputazioari bere udal txeari baino. Arrazoiak? Udaletxeek izango duten gestio kapazitatea honen esku dagoelako».

Nola lortuko du Nafarroak benean Euskadiren barnean egotea? Galderak erantzun azkarra izan du: «Bizkaia eta Gipuzkoak eman behar dituen pauso berdinak emanaz. Burrukarekin. Burgesiak berak ere badaki Nafarroa Euskadi dela —froga Bankoak, Elizak, Jesuitak eta «Cámaras de Comercio» delakoek ere praktikan onartua dutela—, eta honen alde agertuko litzateke Nafarroa Euskadiko sektore eskuindarra izateko garantiak bere esku izango balitu. Guk ez dugu uste hau Madril joanez lortuko dugunik. Gure helburua, metodoa eta prozedura Euskadi askatasunaruntz eramango duen iraultzaile prozedura da».

P. IPARRAGIRRE

«HB munduko esperimentu politiko interesgarriena da»

nikaragua

somozaren heriotz politikoa

Nikaragua hirugarren munduko herri klasiko bat dela esan genezake. Mendebalaren influentzipean Espainiako erreinuak konkistatu zuenean sartu zen eta orduz geroztik, zalantzarik gabe, herri dependente bat da.

Herri dependente guztien eran, inperialismoaren eskaileran behe mailako postu batetan dago; honen papera estatu aurreratuentzat lehen materiak produzitzea da, batipat Merkatu Batu eta EE.BBentzat. Beste aldetik, Mendebaleko produktoak han saltzen dira. Salmenta hauetarako agente nagusia Somoza bera eta bere familia izan da.

Nikaraguako populazioa 2,5 milioi da, jende gehiena —52%— nekazaritzatik bizi delarik. Analfabetoen kopurua 47% da, nekazaritzan kopuru hau 70%era iristen da eta zentro urbanoetan 24%era.

Produzio mailan, lehen sektoreak, nekazaritzak alegia, Barne Produkto Orokorretik 35%a produzitzen du; industriagintzak 12% eta gainerantzekoa hirugarren sektorean sortzen da. Beraz, Nikaraguako egitura ekonomikoa hirugarren munduko herri klasiko batena da.

Nekazaritzako produktoak dira gehiena esportatzen direnak, hauen artean kotoia, kafea eta egurra egonez. Nikaraguak esportatzen dituen produkto guztietatik 75% nekazaritzako lehen materiak osatzen dute, bukatutako ondasunak, aldiz, oso gutxi. Gero, atzerriko ordainketako balantza betidanik oso defizitarioa izan da. Beraz, Nikaragua, inperialisten tirabiran dagoen estatu bat da.

POLITIKA

1933an Estatu Batuetako marinoek alde egin behar izan zuten, Augusto Cesar Sandinoren armadak gogor erasotuta gero, bainan inperialismoaren interesen garantizatzaille Anastasio Somoza Garcia geratu zen Guardia Nazionalaren buru ezarri zelako. Handik urte batetara,

1934ean, Sandino Somozak erail zuen eta Herria Somozaren aurka gatazkatu; era berean, inperialismoaren aurka ere eraso zuen. Sandinoren ohorez egun ezagutzen dugun Frontea bataiatu zuten eta front-

te hau izan da Somozismoaren oposizio gehiena eta erradikalena bil du duena.

Fronte Sandinista (FSLN) talde askok osatzen du; kristau progresistak, marxistak, marxista-leninistak, e.a.... Zer esanik ez nekazari eta industrial langileen laguntzari buruz, hor daude iazko eta oraingo Somozaren aurkako greba orokorrak.

Fronte Sandinistaren lehen helburua Sandinoren aginduei jarraituz independentzia nazionala lortzea da. Horretarako gobernu probisional bat izendatu dute, ahalik eta zabalena, inperialismoak oso oker ez zezan ikus. Hortik aparte sandinista batek esaten duen bezala, «somozismoaren oposizio zabalenerako indar guztiekin osatutakoa da Gobernu probisional hau».

GOBERNU PROBISIONAL HONEN PROGRAMA

Gobernu probisional honetan ez du sarrerarik Somozarekin erlazionatuta egon den erakunde politikorik. Eta lehen urratsa Somozaren jabego guztiak konfiskatu eta na-

zionalizatzea izango da. Jakin beharra dago, Somozaren familiak, bera bakarrik, Nikaraguako aberastasun guztietatik 40% bereak dituela! Somozari eutsi dion oligarkiaren jabetzak ere nazionalizatzeko asmoa du Gobernu probisionalak.

Beste arazo bat hezkuntza da. Beraz, Gobernu probisional honen programan sartzen da Herriaren jakintza altxatzea eta analfabetismoa guttitztea. Horretarako, ikasle eta jende jakintsu progresisten kolaborazioa eta laguntza izango du Gobernu berriak.

Zer gertatuko da Gobernu probisionalak programa hau betetzen ez badu? Fronteko ordezkari batek agertu zigunez, erakunde militar honek ez omen du lotura haundirik Gobernu probisionalarekin eta honek ez badu burges erradikal programa hau betetzen, frontearen laguntza kendua izango omen du. Gobernu hau indarrez kendu behar bada, Fronte Sandinistak kuadro militar klandestinoak ukango omen ditu, agiritakoetatik aparte. Hortaz, indar ordena zainatzaileak gaurko Fronte Sandinistako militarrek osatuko dituzte.

Beraz, Fronte Sandinistaren epe motzeko helburua, Gobernu burges demokrata bat ezartzea da, Nikaragua estatu demokrata bat bilaka dadin. Bainan, hori ez da azken helburua, estatu sozialista eta libro batetara iristea baizik, eta horregatik Fronteko militar guztiak klandestinitatetik ez irtetzea.

FRONTEAREN HORNIKETA

Fronte Sandinistaren ordezkariak esaten zigunez oso zaila gertatzen omen zaie harmak lortzea Somozaren aurka gatazkatzeko. Hama gehienak «merkatu beltzean» erosten omen dituzte, merkatu librean baino hiru aldiz gehiago ordaindiz. Beste batzuk Guardia Nazionalari

kentzen dizkiote. Dirua berriz, atzerriko zenbait erakunde internazionalistek ematen omen dio; Kubak, «laguntza morala» bakarrik.

Beste aldetik, Somozari egun, Israel-ek ematen omen dio laguntza haundiena, EE.BBren oneritziarekin noski eta bera atzetik dagoela. Hortik aparte Txile eta Argentinako Gobernu faxistek ere ematen omen diote laguntza.

Espainiako Gobernuaren papera ere lotsagarria da, abioak eta gerra-ko karroak saltzen dizkiolako Somozari. Zalantzarik ez, Gobernu faxistak ez dira elkarren artean joka ibiltzen.

P. IPARRAGIRRE
BALERE BAKAIKOA

ALKILATZEKO PISOA

Bilboko Parte Zaharrean edo inguruan, bi lagunentzako piso bat behar da alkilerrean. Eskaintzarik egin nahi duenak dei beza ondoko telefonora: (94)4412513 edo ZERUKO ARGIAra: (943) 427786.

XALBADORREN BERTSOAK

Iparraldeko bertsolari taldea Xalbadorren bertsoen bilduma bat egitekotan da eta horretarako «Odolaren mintzoa» liburuan ez dauden bertsoak bildu nahi lituzke. Norbaitek baldin badauzka bidal ditzala idatziz edo magnetofonoieko zintetan helbide honetara: Leoni Xalbador. Urepele. 64.430. BAIGORRI edo ZERUKO

ARGIAra bertara: Okendo, 22. DONOSTIA.

IPARRALDEKO HARPIDEDUNEI

ZERUKO ARGIAk zera adierazi nahi dizue, urteko harpidetza CREDIT AGRICOLEk Donibane Lohitzungo Xantakon duen ofizian ordain dezakezuela, Horretarako 160 liberako txeki bat eman behar duzue ZERUKO ARGIAren izenean.

ETXEBIZITZA SALGAI LASARTEN

Hiru gela, sukaldea, komuna, bañua eta egongela. Denak lei-

hodunak, kanpora eta mendira begira. Traste-gela eta automobilarentzat leku estalia. Salneurria: 2.500.000. Telef. 363960.

GIPUZKOAKO ELBARRIENTZAT

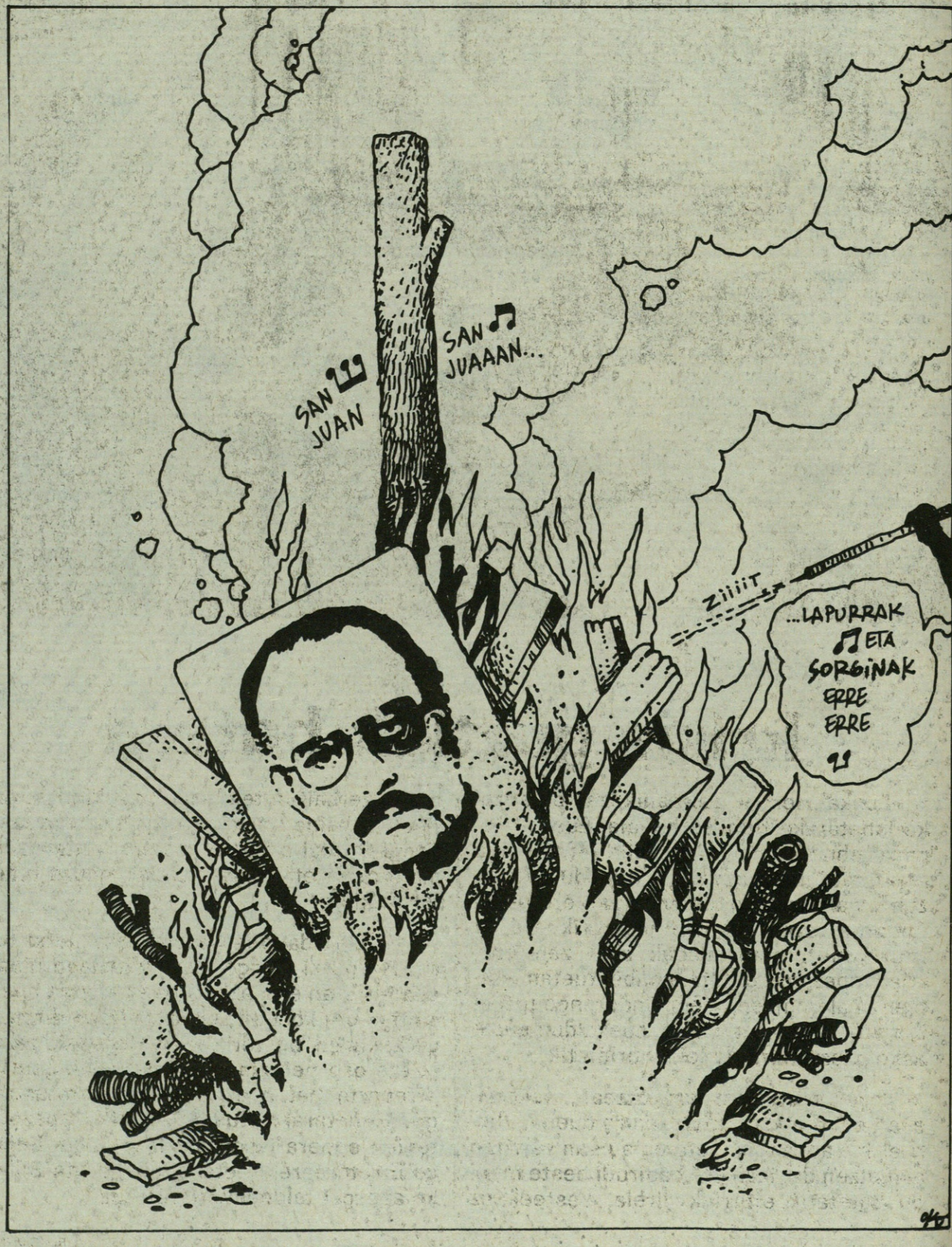
Gipuzkoako Elbarrien Koordinadorakoek, elbarrien zensorik ez dagoela eta, hori osatu nahi dugu, gure problemak ezagutu ahal izateko eta borrokatu. Horregatik, lehen bait lehen zuen helbide eta telefonoak bidaltzea eskatzen dizuegu, ondoko haue-tara:

Clara Soret. Urdaneta, 24-3-eskuina. Donostia. Tel.: 464327.

Manoli Landeira. Arrizar, 1-1-C. Altza-Donostia. Tel.: 352129.

HOTS !

prekontseilari maskaratua

krisis guztiak batera

Euskal Herriak betidanik izan du elizako lanetarako tradizio handia. Euskal Herriak ehundaka apaiz, fraile eta monja eman ditu historian zehar, mundu guztian zehar banatuak daudelarik. Izan ere gerra ondoren, etxe askotan jatekorik ere ez zeukatenez, seme-alabak ahal zen neurrian apezgaitegi eta konbentuetan sartzen ahalegintzen ziren. Ondorengo urteetan ere, duela gutxirarte, euskaldun gazte asko pasatu izan da leku horietatik.

Gaur mutil bat ezagutzean, askotan esan ohi da: «zer apaiz itxura duen», «hori erdi frailea duk», eta egia esan sarritan asmatzen da; izan ere badirudi beste mundu batetatik etorriak direla, besteek ez

duten zerbait dutela. Hau badakigu ez dela egia, baina noski, apezgaitegi eta konbentuek hezi dituzten moduan paternalismo kutsua eta beste zenbait gauza erantsi dizkiete.

Gauzak dauden bezala, urte gutxi barru lan gutxi izango dugu lehenago niona esaten; izan ere, azken urte hauetan apezgaitegi eta konbentuetara sartzen direnak gutxi batzuk besterik ez baitira. Gaia zabal eta oso berezia da, honengatik gaurko erreportai hau apezgaitegitan kokatua dago. Honetarako Euskal Herriko apezgaitegien egoera jaso nahi izan dugu, Bilbo-ko Erretorearekin eta Donostia eta Bilbo-ko apezgai taldeekin mintzatuz.

Beraiekin hitzegin ondoren ez dago gazte normalak direnen zalantzarik. "Baina askok elementu arrarotzat hartzen gaitu" dio beretariko batek.

non zenbat

Gaia zentratzen joateko, Euskal Herriko bost apezgaitegitan gaur dauden apezgaien datuak emango dizkizuegu. Honela, Baionan zazpi daude, bainan kontuan izan behar da Baionako apezgaitegiaren zati handi bat Daxen dagoela, hau da, Baionan teologia irakasten da eta Daxen filosofia. Honela, bien artean 40 daude eta era honetan banaturik: 14 Daxen, 15 kanpoan lanean, 7 Baionan eta 4 Euskal Herri eta Bearnen diakono bezala. Hauk denetatik, lau bakarrik dira euskaldunak. Datorren ikasturterako 10 gehiago izango dira.

Gasteizen, Teologia Fakultatean 34 daude, Bilbon 52, Donostian 32 eta Iruñean 10, datorren urterako bost gehiago izango dituzten esperantzaz daude. Beraz bukatu den kurtsoan denera 168 apezgai izan dira eta ez da segurua denek jarraituko dutenik.

Gaur gure herrian hain ezagun diren hainbat eta hainbat politiko, kultur gizon, etab... apezgaitegi hauetatik pasatuak dira. Honela, Mikel Zarate Euskaltzaina, duela gutxi hila, Derioko apezgaitegian ikasia zen, Juan Maria Iriarte, Bilboko gotzai ordezkoa, Roberto Lertxundi PCEko burua, Daniel Busturia Espainiko ordezkaria CEOen, Jokín Apalategi idazlea, Aita Lartzabal, Etxegaray Marsellako gotzaia eta oraintxe kardinaletua, Iriarte Urruti idazlea, etab... luze bat.

gaztetxoak

Jabier, Vitoria, Bilboko apezgaitegiko Errektorearekin luzez mintzatu gara eta xehetasun handiz hemen esan dizkigu lehenagoko eta gaurko apezgaitegien gorabeherak. Elkarriketa hasi baino lehenago, kezka bat agertu digu: «Espero dut joan zen astean INTERVIUK egin zuen baino lan hobeagoa egingo duzuela, hura desastre bat baitzen». Hau gomendatzeko bere arrazoiak izango ditu eta nola ez, guk ahal dugun

dean hezi behar da eta guk gaur gazte hauekin egiten duguna hau da: askatasuneko heziketa eman, fedezko heziketa eta gure herriko balioen heziketa. Gazte hau, gazte bezala, fededun bezala eta euskaldun bezala hezten doan neurrian, apaiz izatea planteiatzen badu, Apezgaitegira pasatzen da. Baina guk bokaziozko oinarrietan ez dugu sinisten, mutiko bat 11 urterekin apezgaitegian sartu eta urtetik urtera sotana luzatzen joateak ez du zentzurik».

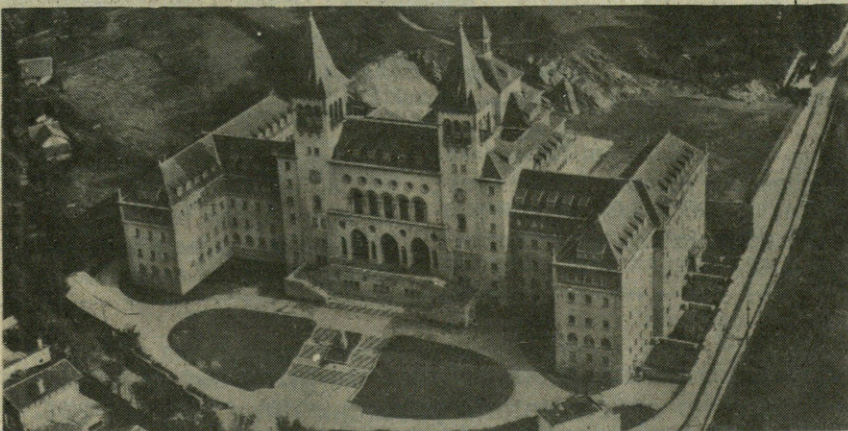
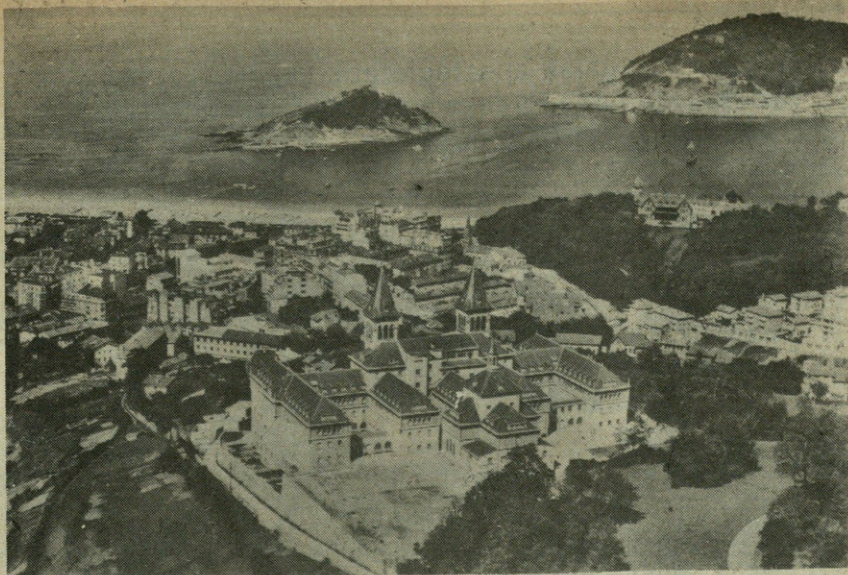
«Gure herriko krisiak eta krisis kultural orokorrak ekarri du gaurko egoera. Lehenago 10-11 urtetako mutikoak sartzen ziren apeztegitan eta pixkanaka sotana luzatzen zitzairen. Hau gaur ez da onartzen».

neurrian jaso ditugun datuak zehaztasun handienaz emango ditugu.

Hasieran esaten nizuen bezala, lehenago apezgaitegira 10-11 urterekin sartzen ziren, baina gaur egoera aldatu egin da. Euskal Herriko apezgaitegi guztietan 17-18 urte behar dira gutxienez bide hau hartzeko eta gazteentzat eskola normalak antolatu ohi dituzte, apezgaitegieta-ko apaiz heziketarekin zer ikusirik ez dutelarik. Baina zergatik eman da aldaketa hau? Jabierrek hau dio. «Alde batetik, uste genuen urte horiekin bokazioa edukitzea ezinezkoa zela. Gaztea irtenbide guztien bi-

Baina beste arrazoi bat ere badago. Apezgaitegi mota hau ezin zen mantendu, kultur krisis orokor-rrak eta gure Herriko krisiak garrantzi handia izan zuen apezgaitegi-eta geroz eta gazte gutxiago joatean. Honela, duela 12 bat urte ematen da aldaketa hau, Bilbo izan zen lehenengoa eta ondoren etorri dira besteak.

Lehenago, Donostia, Bilbo eta Gasteizko apezgaiak Gasteizen egoten ziren. Elizen banaketa eman zenean apezgaitegiak ere deszentralizatu egin ziren, honela, 1950-ean ireki zen Derioko apezgaitegia.

Donostiako apezgaiak gaur apezgaitegitik kanpo bizi dira. 32 dira denera eta taldeka banatuak daude.

Lehenengo fasean, 1969 arte apezgaitegi klasikoa zen, 200 bat apezgai egoten ziren, denak Derioko apezgaitegian eta munduko errealtatetik kanpo. 69an, ordurako apezgaitegiaren barruan nahiko giro arraroa bizi zelako, ematen da aldaketa eta azken hamar urte hauek prozesu bat osatzen dute, dinamikoa, instituzionalizatua bai baina anarkikoa ez, modu historiko eta ohiturazkoetan estrukturatua, azkeneko urte hauetan aurreagoko 50etan baino gehiago aurreratu da» dio Jabierrek.

apezgaitegiak ez daudela krisisean

Gaur edonork daki azken hamar urte hauetan apezgaien kopurua asko jaitsi dela eta Jabier ere hone-

kin bat dator, baina hau krisi baten ondorioa da ala ez? «Apezgaitegien krisisa elizaren krisisarekin lotua dago eta hau errealtate bat da, baina apezgaitegien krisisa ez da aldaketekin etorri, baizik eta lehenago zeukan estrukturarekin jaitsi zen apezgaien kopurua. Estadis-

Euskal Herri guztian, gaur 168 bat apezgai daude Gasteiz, Bilbo, Donostia, Iruñea, Baiona eta Daxen banatuak daudelarik. Aurten batzuk aterako dira eta datorren urtean beste batzuk sartuko dira.

tikak dioenez 1965etik 1970era 208 ikasletik 103ra pasatu zen; ondoren martxan jarri dugun apezgaitegiari, egoera berriarekin bat dagoen

apeztegian, kopurua mantendu egin da».

Azken hamar urte hauetan, apezgaien kopurua erdiraino jaitsi da, beraz neurri honetan jarraituz beste hamar urte barru gabe gelditze-ko arriskua badago gure eritziz, baina Jabierrek etorkizuna beste era batetara ikusten du. Bere eritziz ehun apezgai edukitzea ez da iritsiko adibidez Bilbo, baina bat ere gabe ere ez da geratuko. Dena dela gehien kezkatzen duena ez da zenbakia, baizik nolako apezak egin behar diren. Krisisa elizarena dela kontuan izanik, etorriko diren apezak izango omen dira gai krisi hau gaingaitzeko, neurri honetan hau dio: «Berrehun apezgai edukitzea ez zait interesatzen».

«Apezgaitegia krisisan dagoela ez dut onartzen. Apezgaitegiak gaur badaki nora doan, zer nahi duen; krisisan daudenak eliza, gure herria, kultura dira, neurri honetan apezgaitegia ere ikutua dago, eliza eta apezgaitegiak lotuak baitaude, noski elizak apaiz ezkongabeak eskatzen baditu, horrela izan beharko da».

GAURKO APEZGAIK

Lehenago nion bezala, gaur Bilbo-ko apezgaitegian 52 apezgai dago, gehienak kaletarrak dira eta gainera ikasleak, langilea minori bat baka-rrik. Lehenago nekazal eta arrantzale herrietatik askoz gehiago etortzen zen, orain berriz honela banatzen dira: 41 bailara industrialetakoak, 8 nekazariak eta 3 arrantza-leak.

Lehenago ere, bokazioz sartzen zenik izango zen noski, baina 11 urterekin heziketa berezi bat ematen hasi eta hamar urte edo gehi-agoan apezgaitegitik irtengabe egoten zirenez, ez zekiten mundua zer zenik ere. Gaurko apezgalak guztiz

desberdinak dira. Gaur eta Jabierrek zioenez, apezgaitegi-atorren jendea ez da frustratua edo desengainatua, apezgaitegi-atorren munduko

gauza guztiak maitatuz, bide zehatz bat hartzen dutenak etortzen dira, gaurko gizartean guztiz sartuak, apezgaiak direnik ez zaie nabaritzen.

«Nik uste dut apezgai bat historia eta bere herritik at ezin dela bizi eta hezi, honengatik guk ez ditugun zaintzen, guk ezkaintzen dieguna laguntza besterik ez da. Apezak egin behar ditugu, beraz ezkongabeak, baina honengatik emakumeetatik ezin ditugu baztertu, hauen errealitatea ezagutu behar dute eta noski bakoitzak bere errealitate sexuala ere bai, errepresio hutsa ezartzen ez bada behintzat».

bakoitza bere lekura

Gauzak honela, badirudi herriak, jendeak eliza eta apezgaitegien etorkizuna ez duela oso argi ikusten. Azken urte hauetan elizara geroz eta jende gutxiago joaten da, geroz eta gazte fededun gutxiago dago eta kontuan izanik hauk direla biharko herria, goibeltasunak estaltzen du itxaropen guztia.

«Nik ez dut uste, bestela ez nintzateke hemen sarturik egongo, hasieraren bukaeran gaudenik, uste dut kristautasuna ez dela bukatu. Elizak etorkizunik badu, orain, hori bai, bere lekua aurkitzen kostako zaio, zer zerbitzu egin behar dituen finkatzea zaila izango zaio; Jesu-kristoren hitzak etorkizuna daukan bitartean, eta nik baietz uste dut, sinesmendunen, fededun komunitate bat beti egongo da».

Eta puntu honekin bukatzeko hau esan zigun: «Euskal eliza bere auzpegia aldatzen doan neurrian, gure herriko errealitatean murgiltzen doan neurrian, apezgaitegiek etorkizuna izango dute».

Beraz azkenik hau esan dezakegu: eliza eta apeztegia lotuak daudela, baina bigarrenaren eboluzionatzen doan neurrian, oraindik lehenengo atzeratuagoa dagoela; baina azken finean bigarrenaren etorkizuna erabakiko duena, hau da apeztegiek eraungo balute eliza aldatu egin beharko litzateke.

apezgaiak eta arazoak

Euskal Herriko apezgai guztiekin mintzatu banitz, behar bada xehetasun gehiago jasoko nukeen, baina materialki hau ezinezkoa izan da.

Gaurko apezgaiak apeztegieetatik kanpo bizi dira. Beren etxeetan edo taldeka banatuta Euskal Herriko arazoetan parte hartzen dute.

Ayeteko etxebizitza batean bizi dira sei hauk. Zazpigarrenak egun honetan jai hartu zuen.

Dena dela, Bilboko eta Donostiako bi talderekin mintzatu ondoren, uste dut gaurko apezgaien bizimodu eta kezak, orokorki besterik ez bada, jaso ditudala.

Bilbokoen artean, gazteenak 18 urte du eta zaharrenak 38. Deustoko etxe batetan bizi dira 12, eta hauekin erretorea eta apez bat. Lanak egiteko etxekoandre bat dute.

Gaurko kultur gizon, politiko eta gizon ospetsu asko eta asko apeztegieetatik pasatuak dira: Roberto Lertxundi, Jokin Apalategi, Mikel Azurmendi, Eduardo Gillan, etab...

Donostian mintzatu naizen taldearen bizimodua guztiz desberdina da. Ayeteko etxe batetan bizi dira, izatez zazpi dira baina ni joan naitzenean bi Lazkaoko Beneditarretan daude euskara ikasten. Bakarrik bizi dira eta etxeko lanak, janaria prestatzea, etab. beraiek egiten dute. Hori bai, denak ikasleak dira eta gehienak magisterioko ikasketak egiten daude.

Z.A. — Bilboko taldekoek agertu zidatenez, beren prozesua hiru faseetan banatzen dute: lehenengoan bakoitzak bere lanarekin jarraitzen du, ikasketak bukatzen, lanean, etab. asteen behin edo pare bat aldiz elkartzen direlarik. Denbora honetan bakoitza bere etxean bizi da. Biga-

rren fasean, Komunitatean bizitzera pasatzen dira, hau da, lehenengo fasea bukatu dutenak, denak, batzen dira eta teologia ikasketekin hasten dira; azkenik elizetan banatzen dira beren lana horreraren zuzenduz. Donostian berdin egiten al duzue?

—Gu bilbokoen martxaz ez gara gehiegi aklatatzen, gure banaketa askoz sentzilogoa baita. Lehenengo faseari «introduktorio» deitzen diogu, orain gu egiten gaudena da eta azkenik teologi ikasketak egiten ditugu.

Z.A. — Zer arazoak bultzatuta sartu zarete apezgai?

—Ni behintzat famili erlijiozale

batean sortua eta hezia naiz, fraile-tan ikasi nuen eta parrokian ere lana egiten nuen. Fede infantil bate-tatik sortu zitzaidan planteiamendua eta 18 urterekin sartu nintzen apez-gai, ordurako bidea nahiko mamitua nuen. Momentu honetan nere plan-teiamendua, fede gutxi batekin hori bai, elizan lana egitea da.

Z.A. — Pertsona normaltzat har-tzen al zaituzte zuen lagun eta adis-kideek?

—Nik uste dut normala naizela, baina kuadrillan beti gauza berdine-taz galdetzen didate. Jende askok elementu arrarotaz hartzen gaitu, hauk normalean progreak izaten di-ra. Politikan eta aurrerakoia bazar, errespeto gehixeago izaten dizute eta aurrera jarraitzeko esaten di-zute. Gero, gure bizimodu eta kon-portaera edozein gazteena denez, famillietan askotan tentsio handiak sortzen dira, apezgaien eskema kla-sikoa baitute.

Z.A. — Beraz edozein gazteren bi-zimodua egiten duzuela esan deza-kegu, juergak barne direlarik, ikas-leek dituzten opor berberak dauz-kazue, etab... Baina adibidez, ema-kumeenganako harremanak nola planteiatzen dituzue?

—Emakumeenganako gure harre-manak normalak dira. Kuadrilletan normal ibiltzen gara, baina neskek gurekin ez dute era berdinean jo-katzen, tratu desberdina sortzen da, zerbait desberdina espero dute. Etxera ere etortzen dira batzu, eta

naiz eta inguruko askok ez ongi ikusi, gu normalitate osoz portatzen gara.

Z.A. — Hau elizak planteiatzen duenarekin ez dator bat. Zelibatoa nola ikusten duzue?

—Neretzat apez bat ezkontzen denean eta apez izaten jarraitu nahi badu, eskubide osoan egon behar litzateke, apaiz bat ezkondua ego-tea normala izan behar litzateke. Bai, egia da elizak gaur hau ez duela onartzen, baina egunen ba-tean eta generazio berri bat iristen denean elizak hau ulertuko du eta irtenbideren bat eman beharko dio. Dena dela, gaur zelibatoa inposatua dago eta apez izan nahi duenak ba-daki zer ezin dezakeen egin eta guk hau ez dugu onartzen, baina...

Z.A. — Bilboko erretoreak esan zi-danez, bizi zareten hauzo eta he-

«Gaur zelibatoa inposatua dago, beraz apez izan nahi duenak badaki zer ezin dezakeen egin, Guk noski hau ez dugu onartzen, baina...»

rrietako errealitatean eta giroan sar-tuak bizi zarete. Hau egia al da?

—Bai, hauzo honetan hauzo ba-tzarrik ez dago, baina adibidez Jose Ignaziok gau eskolan klaseak ema-ten ditu, ni neure hauzo elkarteko bileretara joaten naiz, manifestape-netan parte hartzen dugu.

Z.A. — Eta goikoak, hau nola ikus-ten dute?

Denak ikasleak dira eta Euskal Herriko eta hauzoko giroan guztiz sartuak daude. Etxeko lanak, erosketak, janaria prestatzea, etab... beraiek egiten dute.

—Begira, hiru bider komisaldegik pasatu gara gutariko hiru eta apeztegikoak gutaz kezkatu izan dira.

Z.A. — Azkenik galdera konkretu bat egin nahi nizuke. Gaur euskal elizataz mintzatzen da, zuek nola ikusten duzue hau?

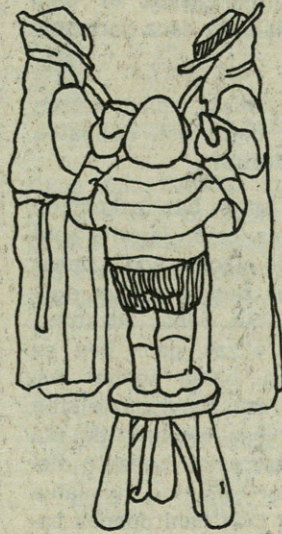
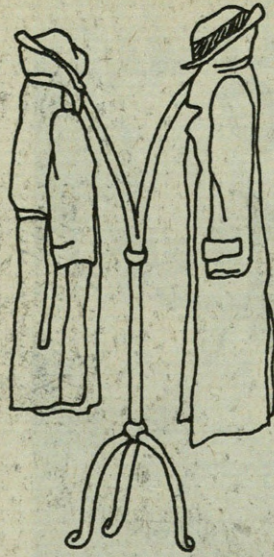
—Bai, goikoak euskal eliza bat egin nahiean dabilta eta nik uste dut egin behar dela. Euskal eliza honek Hegoaldeko lau probintziak hartuko lituzke. Honetarako apez-gaiak elkartu ohi izan gara bainan egia esan ez dugu asko egin, bes-tetik kontuan izan behar da probin-tzi bakoitzak errealitate desberdina duela, baina hau aurrera atera be-har dugu.

Bilbokoak ikasle nahiko onak di-rela agertzen zidaten bitartean, Do-nostiakoak erren ibiltzen direla zlo-ten. Ikasten egiten ez dutena, lo-reak zaintzen egiten dute, ikuste-

koak baitira balkoian dauzkaten lan-dare eta loreak.

Beren eukaristiak, bilerak, medi-tazioak, etabarretik kanpo, beste gauza askotako denbora gelditzen zaie. Eta bukatu baino lehenago gauza bat adierazi nahi nuke, Go-tzairen baten eritzia jaso nahirik ibili naiz, baina lanpetuak dabilta eta ez da posible izan.

L. AUZMENDI

IZAGIRRE

oh!

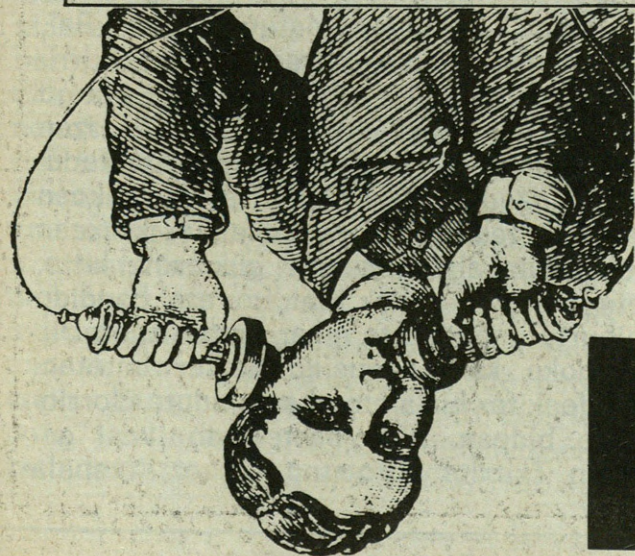

**nun
demostratzen
baita udalgizonek
ez dutela inoiz
aiton-amonarik
izan**

Esan genuen eta aditzera eman, norbait jakitun —eta zain— ez balego, udarekin batera jaiak genituela hasteko. Jaiak izan dira, urtetan, udaletxeen zereginik garrantzitsuenak. Hargatik esan ohi da, orain artio ia, udaletxeek jai zutela guretzat, «jai izan» formula sor eraziz, euskal lokuziorik miragarrienetako bat hain zuzen.

Azken asteotako plenoetan pitialina eta denbora gehiena —Gipuzkoan behintzat— eskatu duen gaia kabezudoena izan da konkretuki. Gure herrietako mozorroak arratoiek janak zeuden —ez dugu inoiz sobera harrotuko Francoren garaiko korporatiboen ajolagabekeria— eta berriak erosi ala zahar itxurazkoak alkatatu, kezka. Eta kabezudoekin batera, usuarioak usario, jiganteak ere atera behar direla.

Guri galtza motxetan behera egin erazten ziguten errege-erreginak ez dira iadanik irudi egokitzen hartzen, nunbait, eta beraien ordeztu aiton-amonak pasatzea proposatzen zen aipatu plenoetan. Antza denez irabazle gertatu da proposapen hau, Herriarako jailetan —San Koldo pa-

euz kadi

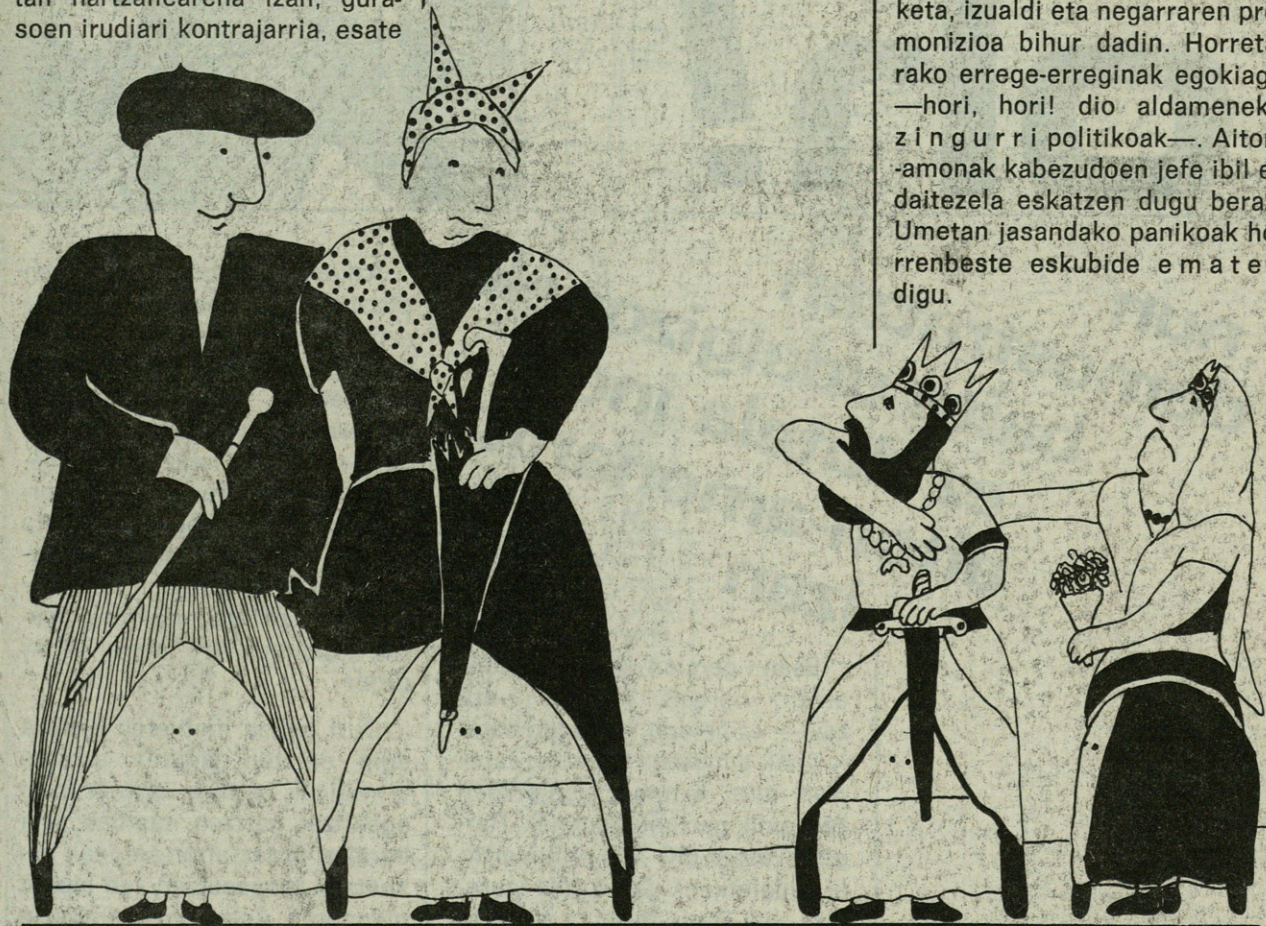
troi— ikusia baitugu aiton-amona bikote hori, bruxa beltz, painuelu zuriurdin eta gainerontzeko euskal dialektoak soinean.

Gu gaude, orain artean, hala literaturan nola ohitura eta familian aiton-amonaren irudia, memoria eta egitatea ez ote den beti xarma, saria eta besotan hartzailearena izan, gurasoen irudiari kontrajarria, esate

baterako. Ez gaude oso seguru eta nobiotan genbiltzanean andreak erregalatu zizkigun Doktor Freud en lan guztietan—errenka dotorea apalean, larruzko azala eta guzti, Zarauzko osabak erregalatu zizkigun kar-toizko «Lizardi, lan guztiak» bezain eder— miatzen hasteko ere gogorik batere ez, eta Juan

Jose Lasari folio terdi eskatu beharko, gonbidatuarena inbento errena irten baitzaigu zoritarrez.

Baina psikiatriaren truko literarioak aparte, ez zaigu zipitzik ere gustatzen, ez dugu ez atsegin ez maite aiton-amonaren irudia pentzu lehorraren partiketa, izualdi eta negarraren premonizioa bihur dadin. Horretarako errege-erreginak egokiago—hori, hori! dio aldameneko zingurri politikoak—. Aiton-amonak kabezudoen jefe ibil ez daitezela eskatzen dugu beraz. Umetan jasandako panikoak horrenbeste eskubide ematen digu.

gonbidatua gabino arsuaga

TXIRRITA LAGUN

Baina Txirrita marjinaturik zegoen. Bai, Durangoko azokan, estradoan gure Txirritaren hitzak hauts bihurtzen ziren eta gu oihuka (Oh, Euzkadi! Oh, Euzkadi!). Izan ere, Txirritaren begiek marjinaketa zedukaten nagusi. Eta azokatik ertetzerakoan Txirrita zaharra etorri zitzaigun kotxean lekuri bai ahal genuen... guk ezetz, kitto, eta gaiso Txirrita. Maldito eta bandido bihurtu genuen eta nigar egiten zuen Durangoko kale nagusiko bazter batetan, jendeak far bizia eta ni saminduta Elorriorako bidean. Bide bazterrean ikusi genuen Txirrita auto-stop eginez; txapela

Etxezarreta gure gonbidatuak aka-
demiko karneta hautsi eta badirudi
zibila probokatu duela. Muxiki-
na taldeari bezala, guri ere heldu
zaigu TERTULIA taldearen propagan-
da orrialdea, beren boletinaren hiru
alerekin batera. Gu ere ibiliak gara
antzeko zingiretan, eta zerbait bada-
lugu paper inprimatuaren garestita-
sunaz eta paper multikopiatuaren
abalkunde eskasaz. Zuekin dituzue:

maika, 1979ko ekainak Y
Kauyhagr kai-
hjit a ha
ijjiyo suyi
etbe kaixo

gu laotra gea
gu kristonak gea
zuen launtza
bier deu ez ta
broma
launtza bai launtza

ramon saizarbitoria
koldo izagirre

- Ni nauzue Plof
- Ni Xoxi naz
- Ni Ni naiz
- Ni ez naz iñor

Ez Euskaltzaindiarekin
eta

ez Euskerazaintzarekin
konforme
ados
batera

ez gaudenez gero TERTULIA akademia
fundatu dugu. Gure helbururik nagusia:
zera...

80, 61, 43, 25 eta 98 urteko gazteek osatutako bazilakuntza du-
zue txorrada hau: Gauza bat esan nahi genizueke. Bururatzen zaizuen
guztia behar dugu: dirua, kritikak, guttun poetikoak, e.a. Gure berri
jasoko duzue noizpeinka. Ez izutu. Guztion zuzenbideak ez dakizki-
gunez gero, eska nahi baduzue zenbait ale gehiago, gure erokada
hauek zabal ditezten. Txistua, mokordoak, poemak, txanponak, ipui-
nak, opariak, e.a. bidaltzeko helbide honetara jo:

Jin Garrido (TERTULIA)
Bar Garrido
Paseo de Eguía
DONOSTIA

Gure espia erdalduna da. Ez diozue fitsik aterako. Oso lagun
leiala duzue.

Liburu bat argitaratzea zeregin zail eta neketsu denez gero,
faszikuluen metodora pasatu gara. Ohi denez, lehen zenbakiarekin
batera bigarrena bidaltzen dizuegu. Paper espeziala jarri nahi izan
dugu zerarako: Ez ba diozue erabilketa praktikorik ikusten, komo-
nako paper gisara erabil dezazuen. Gauza bat serio-serio esan behar
dugu. (Nahiz eta orrialde guztian bakarra izan). Zuen laguntza behar
dugu. Idatzi edo bidaldu nahi duzuen. Bainan bidal ezazue. Ezer
gehiagorik gabe.

Abe.

erantzi zuen gu agurtzeko (bah!). Txirrita
atso zajar jutsa zen gure baitan eta bera
bertsotan bide erdian. Jai eguna zen eta
Elorrio apain-apain jantzi zuten; kartelak
nonahi: «Wanted: Txirrita potrolaria. Sa-
ria: 5.000 sagardo botila». O gure Txirri-
tarenaganako maitasuna; Txirrita my love,
non zaitugu? Sagardotegitan barrena abia-
tu ginen Txirrita zoriontzearren eta jen-
dea nigarrez, nigarrez eta nigarrez. Nik
ere painuelo berria atera behar izan nuen
mukiak kendu eta aurpegi bustia estal-
tzeko. Jarraitu genuen, jarraitu Elorri-
on gora, kotxea bizkarrean, mendixkak ara-
katu, hilobi zaharrak xahutu (Txirrita, nun

ote hago?) eta azkenik Anbotorat jo ge-
nuen. Anbotoko sarreran sorginak zeuden
dantzan eta gu-aker-esnez mozkortu; igo
ginen gailurrera eta Txirrita urkatua aur-
kitu sorgin batek sagardo botilak ezta-
rrian barrena sartzen zizkiolarik. Sorginak
bere horretan jarraitzen zuen gu belauni-
ko errezatzen. Txirritaren itxura borobil-
du egin zen, beste sagardo apur bat eta...
boom! Txirrita lehertu eta gu sagardotan
blai...

Oharra: biziki eskertuko genuke
gure erredakziora inor erropa
lehorra eskeiniz etor baledi.

jokabide berriak ganaderitzan

Azken urteotan ganaduak gobernatzeko hartu den sistema eta jokabidea aldatu egin nahi du Nekazaritzako ministerioak. Ganaderitza lurrari lotua egon behar duela esaten hasi dira eta hori egin erazteko neurriak hartzen. Lurrak berez ematen duena alferrik galtzen utzi gabe, ahal den guztia aprobetxatzea nahi litzateke batetik; eta bestetik, pentsutan, dibisetan ordainduz kanpotik ekartzen den pentsutan, ez hainbeste gastatzea.

Zenbaitek esango du, jokabide hori, berria ez baino lehengo zaharra dela, eta nuke ezetz esango. Izan ere lehen, gure aurrekoen garaian, behiak eta ardiak larrean ibiltzen ziren, zerriek ezkurra jaten zuten, eta oiloek soroan harrapatzen zituzten xomorroak.

Azken urteotan, ordea, lurrik gabeko ganadutegiak sortu eta ugalduta dira: belar izpirik jan gabe zekorrek hazi eta gizentzeko granjak, beren bizi guztian pentsua besterik jaten ez duten zerriak, eta, kaiolan sartuta mugitu ere gabe, arraultze egiten aritzen diren oiloak.

Hasiera batetan izugarritzko bentajak ikusten zitzaizkion jokabide berri honi. Askoz denbora gutxiagoan lehen halako bi erralde hartzen dituzte zekorrek. Oraindik bizi diren aitonek ezagutu dute, urteko zekorrek 20 erralde pisatzen bazituen, zekor ona omen zen garaia. Zerri, oilo, eta oiloskoetan, berriz, ez dago konparaziorik, ere.

Amerikanoek erakutsi ziguten aereak pentsuz bazkatzen, eta pentsuz bazkatzeko abereak sortzen; Amerikanoek erakutsi digute abereentzako pentsua egiten, eta Amerikanoek saltzen dizkigute pentsu hori egiteko behar ditugun aleak eta gaiak; Azkenean Amerikanoen morroi gertatzen gara, gaurko zerriak eta oiloak haien artoz eta sojaz mantentzen baititugu. Dena erositik eta dena Amerikanoen erositik.

Nekazaritzako ministeritzak ezarri nahi duen jokabide berria, ganaduak, lurrak ematen duen belarra janez, hazitzea, blizitzea, eta eman

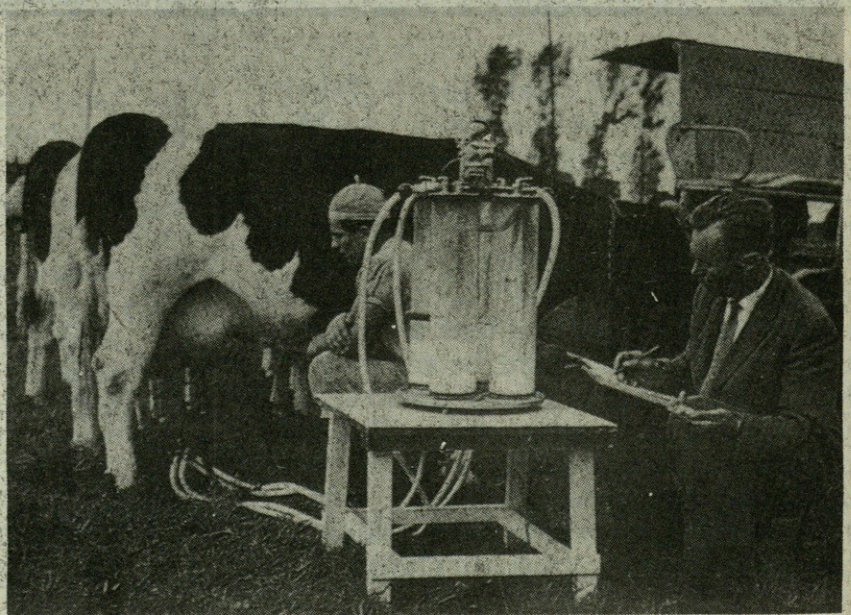
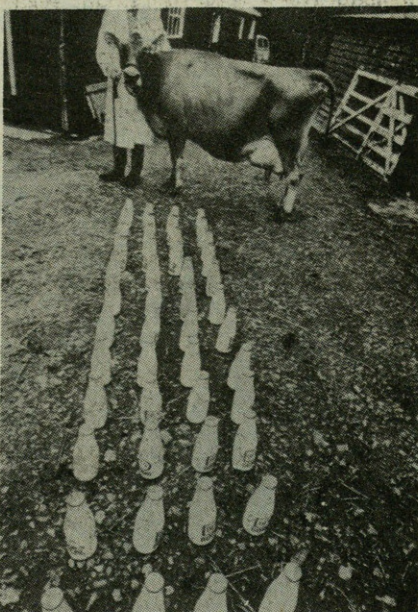
behar duena ematea da. Jokabide hori ganaduzaleen buruan sartzeko, «Agencia de desarrollo ganadero» delakoak, Nekazaritzako ministerioaren babesean, ikastaldi bat eratu du Salamancan, hil honen 19, 20, 21 egunetarako.

Salamanca, ganaderitzak garrantzi handia duen probintzia delako aukeratu omen dute. Gainera, Salamanca badaude oraindik ere bertako ganadu arrazak; inongoak baino hobeak dira harako eta kanpotik ekarritako arrazak ez dituzte baztaratu ahal izan.

Hitzaldi horitan planteiatzen dutena da, estatuak ezin dezakeela segi hainbeste pentsu gastatzen ganaduak janaritzeko; gutxiago, horrenbeste arto eta soja kanpotik

ekartzen granjetako ganaduentzat, mendietan larrea alferrik galtzen ari den bitartean.

Azken urteotan, Ameriketatik ekarritako arto eta sojaren ordeaz, Espainian bertan sortutako garagarrez egin nahi da pentsua granjetarako; baina gaur behar hainbeste egiteko ez dago garagarrik, ez eta urrik eman ere.

Espainian kanpotik erositako gauzen artean, dibisarik gehiena eramaten duena petrolio da, jakina; baina bigarren gauza artoa da eta pentsutarako ekartzen diren gaiak pagatzen, petrolioaren laurden bat baino gehiago joaten da.

Bestalde, Espainian milaka hektarea lur omen dago alferrik edo eman dezakeen guztia ematen ez duela behintzat, eta bertako ganadu arraza asko dago, alferrik galtzen den lurralde horietako larrea aprobetxatzeko, kanpokoak baino hobeak.

Gaur belarra erein eta sortzeko, eta larretokiak hobetzeko ere, badaude sistimak eta moduak; eta lurrak kentzen zaiona baino askoz ganadu-jatena gehiago eman dezake. Zekorrak gizentzeko belardi aproposak jarri omen daitezke erregario bidez. Hori dena dela eta, ganaderitzari buruz beste jokabide batzu har eraztera bultza nahi ditu ganaduzaleak nekazaritzako ministroak.

Euskal Herrian ere bere txikian, beste horrenbeste gertatzen zaigula esango nuke. Lehen gure men-

ditan ardiak, behorrak, behiak eta zerriak ibiltzen ziren noiznahi; eta haiek gutxi emango zuten; baina haragia eta esnea eman egiten zuten behintzat.

Gero piñua sartzeko joera etorri zen, eta piñua haziko bazen, ardiak eta abereak mendietatik erretiratu egin ziren. Gaur, piñudi asko sasiak hartuta dago eta egurra emango dute baina ez haragirik eta ez beste janaririk.

Lehen behi gorriak genituen, bertako ganadu arraza. Gero suizak eta hurrena txarolesak sartu ziren eta muestratarako ez bada, ia berri gorriak gelditzen ez zaigunean, haragitarako, beste edozein bezain ona edo hobe dela esaten hasi zaizkigu teknikoei.

Lehen edozein baserritan ziren dozena pare bat oilo, gaur baserritarrak ere pentsu hutsez mantentzen diren oiloen arraultzak erosten ditu, eta denok lehen baino askoz maizago, hori bai, baina granjako oilaskoa jaten dugu.

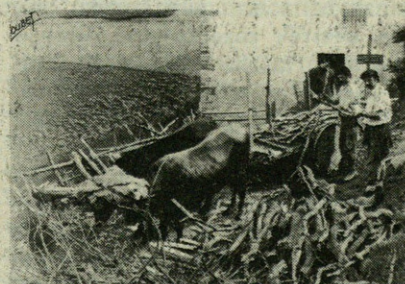
Gaur baserritarrak esnearen prezioa eta haragiarena ere bai, pen-

tsuaren prezioarekin konparatzen du, batekin bestea egiten baitu, pentsua erosi eta esnea eta haragia saldu.

Pentsu horren prezioa, ordea, Ameriketatik datorren artoaren eta sojaren prezioak markatzen du, dena ez bada ere neurri handi batean behintzat.

Orain gobernua Ameriketatik alea ekarri nahi ezik hasten bada, pentsu gutxiarekin ganaduak gobernatzen ikasi beharko dugu.

JOSE ALKIZA

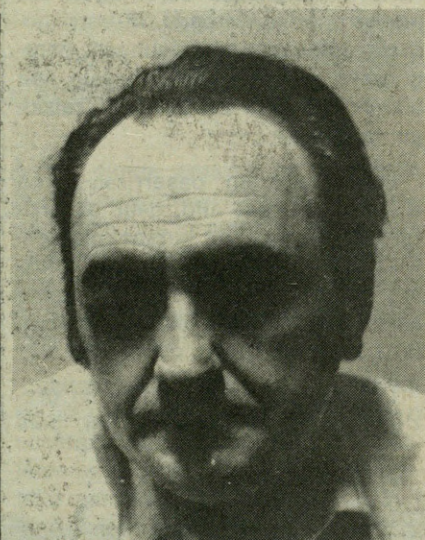
euskal sindikalismoa lantzen

Ekainaren 22 eta 23an izan zen Gasteizen Iradier zinetokian ELAren IV Kongresoa. Bertan, 600 delegatuez aparte gonbidatu dexente edo sindikalgintzako beste zenbait erakunde ere bai; honela CMT, CES, UGT, CCOO, USO, SOC eta LAB.

Ostiralean goizeko hamar t'erdietan konfederakundearen lehendakari Manu Robles Arangizek hitz hauekin hasi zuen batzarra: «Euskadiko lan harremanen oinarriak ipintzeko bainan baita ere gure herriko egitura okerrak zuzentzeko». Alfonso Etxeberria Idazkari Orokorrak kritika gogor bat egin zion Gobernuaren sindikal mailako lege proiektuari; Euskadi lan harremanetarako marko bakarra izatearen beharra azaldu zuen, hau da hain zuzen berak salatu zuenez, zenbait langile alderdi eta nagusi alderdik onartzen ez dutena eta zenbait kasutan borrokatzen dutena. «Sindikatu batek bere burujabetasuna izan behar du» esan zuen «ez dute ezertan alderdi politikoaren ikuspegiarekin bat etorri beharrik».

ELAren barne estatuak berritu egin ziren. Berrikuntza honen punturik garrantzitsuenak kargu sindikal eta politikoak batera pertsona bategan ezinezkoak bezala ezartzea izan zen. Ondoren programa orokorrari eman zitzaion enmienda aurkezte eta botatzea izan zen. Azken egunean, hau da larunbatean, ikutu ziren autonomi estatutoa, organizazioa eta indar nuklearrari buruzko gaiak, beste batzurekin batera.

Honela, lan harremanen marko bezala Euskadi aukeratzean Nafarroa barnean sartzea erabaki zen gehiengo izugarritz. Gernikako Autonomi Estatutoa, Euskal Autogobernu batera abiatzeko lehen pauso bezala ikusten da eta ELAk Estatuto honen alde lan egitea bere gain hartzen du, nahiz konturatu nazional eta langile arazoei erantzuteko behar hainbat irekitasun ez duela Estatuto honek, Euskal Sindikatu bezala arduratzen da gero eta oso goa izan dadin autogobernu zabala-

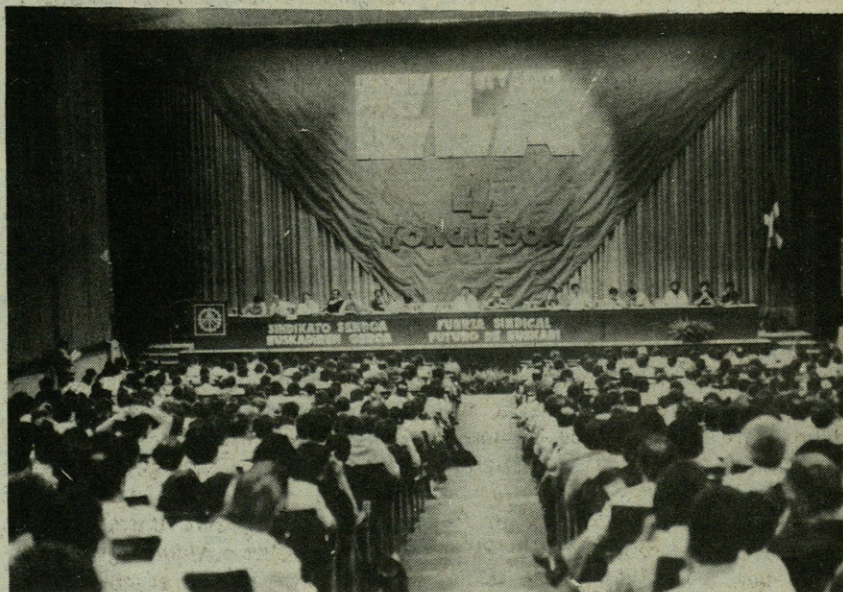

go baten bidean. Bestalde indar nuklearrari buruz informazio oso bat eta erreferendum gabe uko egitea erabaki zen. Hontaz gainera kontrol demokratiko baten pean egon behar du. Kaso konkretu bezala Leioizko zentralen nuklearraren erakitzea bertan behera uzteko esijitzea erabaki zen, baina honetarako lehenbizi langileen lanpostuak aseraturaz.

Azkenik, Komite Nazionalaren berritzea egin zen. Komite Nazional hau 36 langilek osatzen du eta hauek aukeratu zuten Komite Eragile. Aldaketa batzu egon badira ere lehen postuak jende berdinentzat izango dira. Honela Manu Robles Arangiz Lehendakari 1933. urtetik dagoelarik postu honetan. Idazkari Orokorra Alfonso Etxeberria eta Lehendakari Ordezko Jose Miguel Leunda.

MURUA

Berretako azterketa Kongresoa baino lehenago egin zuten, hemen erabakiak hartu besterik ez dute egin.

Argazkiak: Gasteiz.

BORTXAZ

Izenburu bezala gai hau harturik, kritika-azterketa bat egin nahi nuke. Gaur Euskadin egunero eta lehenbiziko «arazoa» gainera «terrorismoarena» da, gaurko «langile» alderdi gehienek egungo krisisari eman nahi dioten irtenbide bezala.

«Iraultzaile» deitzen diren alderdi eta —barkatu, ahaztu egin zait lehen esatea— hauen morroi diren sindikatoei kritika egin nahi diet. Lehenengo, e k i n t z a iraultzaileak kondenatzearekin, galdera hau egin nahi diet: Euskadiren askatasun osora edo independentzia eta sozialismoa iristeko zer bide ikusten duzue?

Euskal langile eta herriak jasan dugun klase eta nazio zapalketa ez da azken 40 urteko franquismoaren ondorena bakarrik, azken 150 urte-tako sistema zapaltzaile, esplotatzaile, torturatzaile etabar den kapitalismoaren ondorena baizik.

Euskadik bere independentzia galdu zuenetik beti borrokatu da eta ari da bere askatasun osoaren alde.

Ordutik hizkuntza aldetik euskara galeraztea, gazteak soldaduska egitea, herria edo nazioa militarki hartzea; guzti hauen aurka burua altxatu zutenak gogorki erreprimituak izan ziren; ondoren Espainiako gerra zibila eta Francoren diktaduraren ezartzea izan zen. Hala eta guztiz, nahiz dena galerazia egon, Euskal Erresistentziak iraun zuen urte batzuetan, ez dakit zenbatetan; baina, hizkuntza, kultura, nazio zapalketaren aurka zer erabiltzen zuten?

Borroka harmatua. Harrez gero, 50 hamarkadan PNVren barnean eta honen morroi den EGIIn mugimendu gazte eta iraultzaile bat hasi zen sortzen eta hautsi egin zuen PNV-rekin. Mugimendu hau lehenengo EKIN izenarekin hasi zen lanean, batipat kultura aldetik. Nahiz eta burges txiki erradikalak izan, ebo-luzionatuz joan ziren eta klase ikus-pegitik hasi ziren arazoak planteia-

tzen, nahiz konzepto garbirik ez eduki; dena dela, ekintza harmatuak egiten hasi ziren eta gero eta indar gehiago hartuz joan zen. Xabi

Etxebarrieta izan zen erakunde honen barruan zegoen burges txiki abertzaletasunarekin puskatu zuena eta abertzaletasun iraultzailea indartzen joan zena, klase esplotazioa nazio zapalketarekin batuz. Hau hil zutenetik erakunde hau izan da euskal nazio konzientzia gehienbat indartu duena ekintza militarren bidez, nahiz klase borrokari lotu ga-be egon.

Orain, gaurko arazoarekin hasiko naiz. Kapitalaren boterearen aurka ekintza iraultzaileak ematen direnean, laster dira komunikatuak ateratzen «iraultzaile» diren alderdiak «terroristaz» kondenatuz.

Zer da terrorismoa? Herri bat zapaltzea eta militarki hartzea ez al da terrorismoa? Herri horretako hizkuntza eta kultura baztertzea ez al da terrorismoa? Herriari bizkarra emanaz indarretxe nuklearra jartzeta, energia honek daukan arriskuarekin gabeko indarrak —petrolioarena, eguzkiarena etabar— egonda, ez al da terrorismoa?

Herri zapalduen eta klase esplotatuen borroka askatzaileak etsai bakarra du, bakarra eta monstroa gainera, kapitalismoa eta bere zaindaria den estatua, polizia, ejerzitua eta hauen kolaboradoreak diren «langile» liderrak eta abangoardia-koak; hauek ere klasearen etsaiak dira, beren lana iraultzaren aurka guda sikologikoa indartzea baita.

Hauen eginahal guztiak iraultza sozialaren aurkakoak dira, herrian iraultza sikologikoa zabalduz eta honen barneko iraultzaileak bazterreraziz.

Nik zera ikusten dut; gaur, borroka globala eta integrala eraman behar dela sistema honen aurka, kapitalismoak ez baitu lantegietan bakarrik zapaltzen, gizarteko arlo guztietan baizik. Nere eritzi pertsonala hemen bukatzen dut. Inork kritika-rik egin nahi badu, egin dezala.

ZAHARRA

zapaltzailerik bortitzena, herria

EHGAMeko militante bat natzai-zue eta nere sesual ahalmena nola gizonengana hala emakumearengana zuzendurik dut. Ez dut lotsarik hori esateko, neure buruaz harro nauzue.

GAY burrukaren egun internazionala datorrenez Euskadin homosesualitateaz bi hitz esango nizuke. Hasieran zera esan behar dut: homosesualitatea ez dela gaisotasun, akats, bizio edo antzeko zerbait, gizonaren sesualitatearen aurpegi bat baizik. Sesualitate mota hau hemengo moralak zapaldu du, hemen sesualitatea matxista izatez aparte, umegintzara bakarrik zuzendua izan da. Beraz, gizartea familiaren bitartez kontrolatzeko eta batetara zuzendua.

Beraz, zapaldu eta zikiratzen gaituen moral horren aurka burrukatzen dut, inongo prejuizio eta «tabu»rik gabeko sesualitate baten alde, pertsonen arteko harremanak sendotuko dituen eta plazerra helburutzat izango duen sesualitate baten alde. Era honetan datu bat eman naho nuke (bakarren bat eskandalizatuko balitz ere eta ondoko hau da: mendebaldeko gizarteotan 50%ek sesu berdineko pertsonekin harremanak izaten dituztela diote estatistika fidagarriek. Plazerra izanez gainera.

Euskadin, ohituraz, erligioaren eraginaz, homosesualitatea izan da gehien zapaldua izan dena. Oso bereziki, herriak gogorki eraso dio mendetan zehar. Askotan esan ohi dute, agresibitate horren atzetik norberaren homosesualitatearen beldurra dagoela eta ez zaie arrazoirik falta. Jende askok bere sesualitatea erligioan ahaztea eta bere barruan zapaltzea ekarri du giro honek. Baita ere beste alor batzuetara zuzentzea ezin hori, politikara, jatera...

Orain dela gutxi «Francis» trabestia hil zuten, homosesualitatea praktikatzan duten gutxi horietako

bat zen. Hauetako pertsona gehienak, herriaren aurrean ezkongai edo eta ezkondata bezala agertzen dira. Erailtze honen erantzuna ona izan da. Nola asanbleatan, hala debate,

manifestaldi, tailerretan, gai hau sakontasunez aztertu den lehenengo aldia izan da. Bainan, hala ere erailtze horren aurkako ekintzak errepresioaren aurkako bezala egin dira eta burrukatzen aritu den jende horrengan gainera ideia zapaltzaile eta matxista berberak jarraitzen dira.

Horregatik, Gayen arazo larri batetaz mintzatu nahi dizuet: **Homosesualitatea zigortzen duen lege bera baino okerragoak direla herriak ezartzen dizkion baztertze eta zapalkuntza.** Ideiologi zapaltzaileak eman dizkion uste eta ideiak herriak bereganatu egin ditu eta erabateko zapaltzaile bihurtzen zaigu. Pertsonen barrukotasunean sartzen da herria eta gizarte honetako balore atzerakoien zaindaria bihurtu.

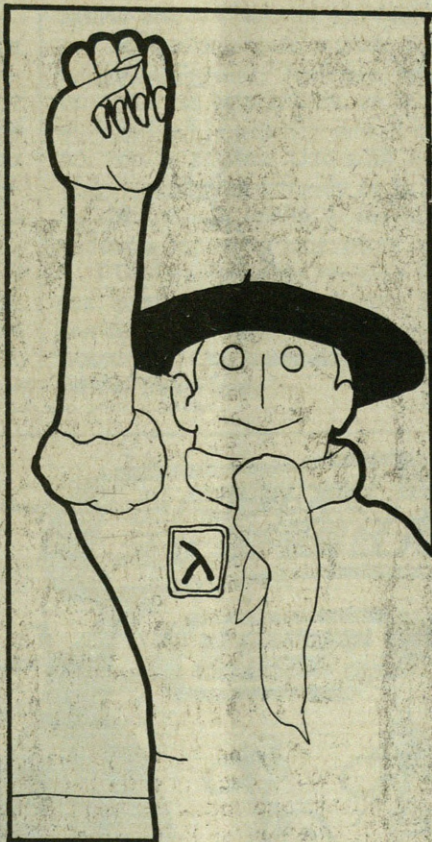
Honen ondorioz Euskadin gertatzen ari dena garbi dago. Izugarriko kontraesan batetan erortzen ari da herria: herria geroz eta gehiago ari da sozialismoaz, justiziaz, askatasunaz, giza eskubideez, etabarrez kontzientziatzen baina era berean matxista balore atzerakoi eta zapaltzaile batzuren zaindaria burrukatuan bihurtzen ari da. Eta ez norberaren sesualitatea zapalduz bakarrik, inguruko jendearena ere bai gainera.

Benetan gizarte bat aldatu nahi badugu, gu denok aldatzen hasi behar dugu lehenak eta heziketa judeo-kristau-matxistak eman digun izateko era aldatzen.

Joku horretan nahita sartzen direnak salatu nahi nituzke lerro hauen bidez, gaur euskal Gay-ak zapaltzen eta baztertzen dituen Herria bera baita.

Pertsona guztiak askarik ager daitezela, sesualitate eta afektibitate aske batez bizi daitezela, beldur eta zapalkuntzarik gabe, norbera bere gorputzaren jabe izan dadila nahiko nuke.

XIKER

geure eskuan baleudeke zikindu eta txikitu arteko onik ez genduke izango.

Bainan, zorionez, zakar artean ere beti egon ohi da loraren bat. Goizean goiz, 81 (BAI, LAROEITA BAT!!!) urteko amonaxto bat doa mendian gora Aitzkorriko elizatzora. Bere errezoak egin ditu ixil-ixilik. Ondorenean, ajolagabeok zakartegi bihurturik utzitako aterpea txukun-txukun garbitzen du eta maldan behera etxeruntz abiatzen da, noizean behin atzeruntz begiratuaz, goiko edertasunei berriro ikusiarte agur eginaz bezala.

Ez al da guztiontzat ikasbide bikaina? Zer derizkiozu, irakurle?

GREGORIO ELORTZA

zeruko argia joera nabarmenegia hartzen ari

Kezkaz ari naiz ikusten, hain maite dudan Zeruko Argiak astetik astera oso linea ideologiko zehatza hartzen doala.

Orain dela egun gutxi mahai inguru batean, zuen zuzendariak esan zuenez, Z.A. ezker abertzalearen zentzu zabalean kokatzen zen.

Hau entzutea pozgarri egon zitzaidan, horrelaxe behar duelako izan, baina azken zenbakietan, nahiz editorialean, nahiz artikulotan, barra barra ari zarete Gernikako Estatutoaren propaganda egiten, eta Herri Batasuna-ri maximalista, testimonialista eta horrelako loreak botatzen.

Ezker abertzalekoa orokorki izan behar badu, kontuan hartu beharko zenukete ezker horretako zati haundi batek (KAS-HB) ez duela hori onartzen, eta irakurleen artean mindu daitekeen jende asko dagoela.

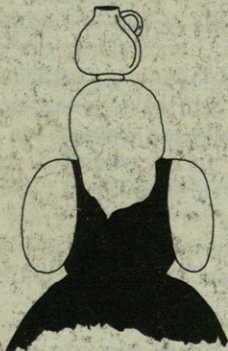
Eskubidea duzue Zeruko Argia-ri nahi duzuen kutsua emateko, baina orduan, zaretan bezala agertu zaitzete jendearen aurrean.

Kritika hau konstruktibo bezala onartuko duzuelakoan, lagun bat.

ANTIGUOTAR BAT

IKASBIDE EDER BAT

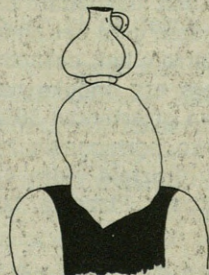
Nor ez da mendira joan eta baztarretan hainbeste zikin ikusi ondoren tristuraz beterik etxeratu? Edozein edertasunek zikintzeko grina sortzen badigu, nora joan gindezke? Ilargia, izarrak eta eguzkia bera ere

Goizean goiz jeikirik, argia gaberik, urera joan ninduzun, pegarra harturik.

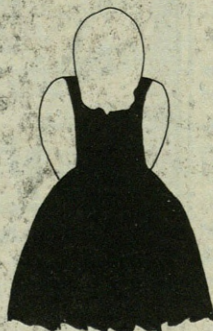
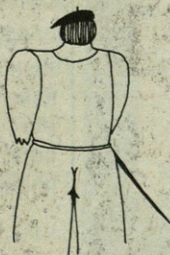

Jauin txapeldun gazte bat jin zautan ondotik, heia nahi nuenez urera lagunik.

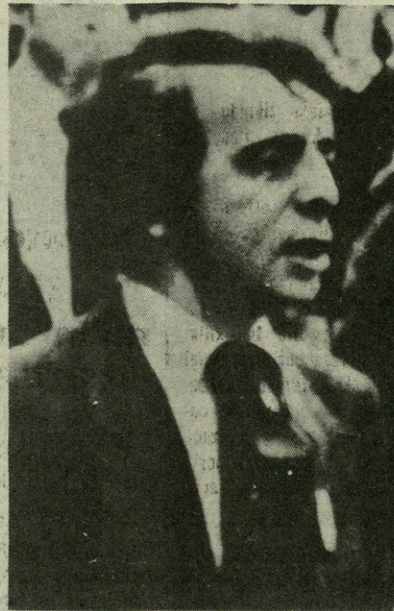
Nik ez nuelaz nahi urera lagunik, aita beha zagola salako leihotik.

Aita beha zagola, ezetz erran gatik, pegarra joan zerautan besotik harturik.

lehendakaririk lehena

«Bien hecho, Presidente» adierazten du euskaldunon hain laguna den Juan Tomás de Salasek CAMBIO 16en 394. zenbakiko editorialean: «(...) Adolfo Suárez declara en este número que en la amplitud de las autonomías irá hasta donde la Constitución le permita. Si lo hace, la ETA seguirá matando, pero por la cuesta abajo de la historia, cada vez más sola y más vencida. Si el gobierno Suárez proclama y demuestra que está dispuesto a marchar, y él el primero, por la senda autonómica, si inspira confianza a las fuerzas políticas vascas de que acabó el trapicheo y de que este régimen no es heredero del otro en su insensata defensa del centralismo, las bases de la ira o de la ETA se derretirán como azucarillos.»

Hau omen da "Billy el Niño" pölizia.
INTERVIUren 162. zenbakian
agertzen da.

nobela berria

«La ruta Ho Chi Minh de ETA» anunziatzen zaigu Indarrez GACETA ILUSTRADAren 1.184. zenbakian: «Santander duerme tranquila. La ciudad y provincia viven un clima de normalidad. Pero sus carreteras, estaciones y aeropuertos son vía de penetración y salida de comandos de ETA hacia Madrid. Además —y si las informaciones que hemos obtenido son fidedignas— ETA habría inaugurado nuevos modos de transporte y estancias. (...) Uno a uno, sin armas, los comandos hacen etapa en Santander.» Norbaitek nahi badu irakurri abenturetako nobela hau, badaki non aurkitu.

erne emakumeak!

«Navegamos ya con las velas flácidas por el estuario del posfeminismo. ¿Por qué ocultarlo? Opresión, frustración, alienación de las mujeres respecto de los amos vuelven a ser sustantivos que gobiernan la actualidad. La misoginia hace una nueva entrada triunfal» dio Maria Antonietta Macciocchi italiar feministak TRIUNFOren 856. zenbakian. Zeharo pesimista itxura eskaintzen duen lan honen barnean, bada itxaropena eskaintzen duen

zatirik ere: «Al moribundo feminismo institucionalizado sucede la rebelión molecular, invisible desde fuera, en las costumbres, en la sensualidad, en la relación con el cuerpo, con la palabra. Una sutil e impalpable retícula a través de la cual se dará rienda suelta a una nueva rebelión femenina por otras vías. (...) Generaciones de mujeres rientes, protagonistas del futuro, claramente distintas, están ya entre nosotros». Oso polemikoa. Komenigarria irakurtzea.

«Naranjito», hainbestek kritikatu duten 1982ko Munduko Futbol Txapelketako maskotaren egileak. SABADO GRAFICOREn 1.150. zenbakitik hartua.

EL JUEVESen 108. zenbakitik hartua.

matematika saila U.E.U.n

Kaixo, irakurle;

Aurtengo U.E.U.-n Matematika sail-lean zer eskainiko zaizun azaltzea litzateke artikulu honen helburua, eta bai han egongo den jendearen aurkezpen bat egitea ere.

Aldez aurretik, sail hontaz arduratuko garenok ez garela talde fin-ko eta osotu bat esan behar dugu, urtean zehar nolabait euskal mate-matikaren munduan mugitzen garen batzu baizik. Aurten ere, aurreko beste urteetan bezala, gure lanak U.E.U.-ra eramatea eta han aurkez-tea erabaki dugu.

Baina goazen azaltzera guttigora-behera zer egingo dugun. Nik neuk sail honen programakuntza zati bi-tan banatuko nuke;

- Urtean zehar egindako lanen aurkezpenak eta mintegiak.
- U.E.U.-n bertan egingo den lana.

Lehen zatiari dagokionez, bospa-sei lan aurkeztuko dira eta hauexek dira:

— Zenbaki konplexuei buruzko lan bat, K. Santamaria Euskal Kont-seilu Nafariaren Heziketako kont-seilariak egina.

— Estatistikari buruzko lan bat, M.º A. Iztuetak egina.

— Aristotelesen silojistika lojika modernoaren ikuspegitik, J. M. Go-ñik egina.

— Kongruentziari buruzko lan bat, M.º J. Alkainek eta Lejoako Mate-matika taldeak egina. Lan hau egin dugunok bizpahiru urte direla Le-joan bertan hizkuntz zientifikoari buruzko mintegiak segitu genituen. Hori izan zen gure lehen urratsa. Geroztik, Matematikan eman diren pausuak ezagutzen aritu gara, eta bai gure posibilitateen neurrian lan batzu egiten ere. Kongruentziari bu-ruzko lan hau horietariko bat litza-teke.

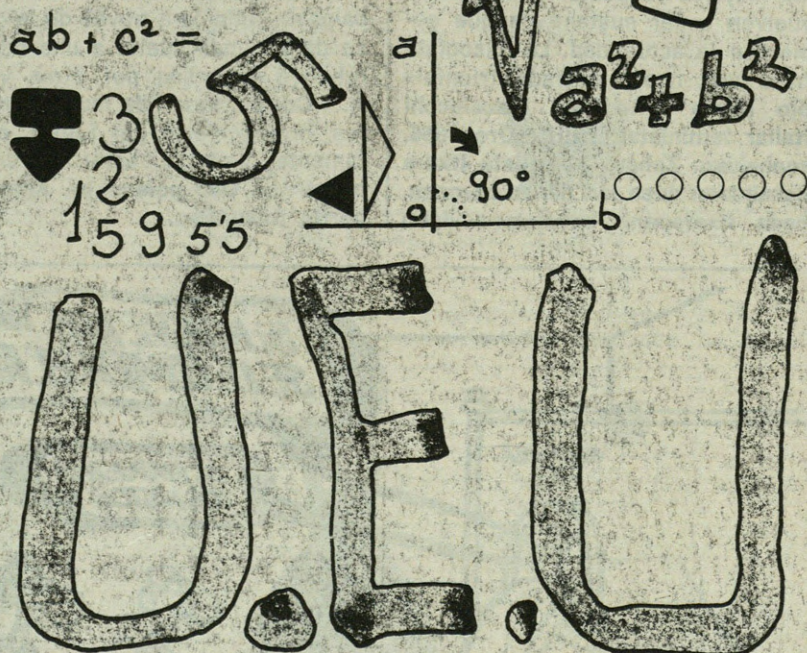
— Eta azkenik tesina baten aur-kezpena. Tesina honen gaia, eus-kararen entropia da, E. Biritxinaga bere egilea delarik. Matematika eta Linguistikaren artean interferen-tziak dituen, tesina honen aurkez-pena sail bien arteko mintegi mo-dura antolatzea posible da. Beste edozein pertsonak urtean zehar egin duen lana aurkeztu nahi izango ba-lu, atal honetan ere, lekua egongo litzateke eta aurkez dezan hemen-dik dei egiten diogu.

Bigarren zatiari buruz, ez dagoela batere argi zer izango den esan behar dugu, baina, nire ustez, hon-taz UEU-n bertan bilduko garen matematikalariek dugu hitza. Lan egiteko gogorik badugu, nire pro-posamena lan bat aukeratzea eta nahiz eta ez izan oso sakonki Irui-ñean bertan lantzea litzateke. Zein lan aukeratuko dugun, horixe da problema, ez da? Ba daude, guz-tiok arduratzen gaituzten zenbait arazo, bai hiztegi aldetik, bai sin-bologia aldetik etab., eta gai bat lantzeko hartuz, azaltzen diren neu-

rrian joan gaitzke problema horik aztertuz.

Beno, etorkizunak eta guk denok dugu hitza. Iruiñean UEU-n elkar ikusiko dugulakoan, AGUR.

U.E.U.ko Idazkaritza

euskal historia idazteko

Eusko Ikaskuntzak, Kondaira eta Geografia lan sailaren bitartez, Euskal Herriko Historia Kontenporaneoari buruzko dokumentazio zentro bat zabaldu du. Lan hau aurrera eramaten bada, aurrerakuntza izugarria izango da Euskal Herriko historia idatzi ahal izateko. Baina horretarako agian zuk zerorrek, irakurtzen ari zaren horrek ere, lagundu beharko duzu.

«Euskal Herriaren azken urteotako historia jaso nahi duenak izugarrizko oztopo bat aurkitzen du: horretarako dokumentaziorik apenas ez izatea. Badaude beste batzue: adibidez horrelako lanak bultzatuko lituzkeen Euskal Unibertsitateak ez izatea. Baina, dena dela, hori izango bagenu ere, ikertzaileak, politikoak etabar goian aipaturiko lehen problema horrekin aurkituko lirateke: dokumentaziorik ez izatea edo hain barreiatua egotea, praktikan egongo ez balitz bezala dela». Hau dio artxibo hontaz arduratu den Juan Karlos Jiménez de Aberasturik, Filosofia eta Letretan lizentziatua Nafarroako Unibertsitatean, Historian lizentziatua Sorbonan eta azken urteotako historiari buruzko zenbait lanen egile.

«Francoren diktadurak, denok dakigun bezala, izugarrizko kalteak erakarri dizkio Euskal Herriko kulturari. Orain, memoria kolektibo hori errekuiperatuz, erakunde ofizialek hain baztertuta eduki duten urte horietako historia jaso behar dugu. Horretarako lehen pausoa Euskal Herriko azken urteoi buruz mintzatzeko den dokumentazio guztia —historikoa, politikoa, soziologikoa, ekonomikoa eta kulturala— biltzea da».

Hasteko, Euskal Herrian zerikusirik izan duten erakunde politiko, sindikal, ekonomiko, kultural eta erlijioso guztien espresioako organoak eta era guztietako boletin, panfleto

etabarrak biltzeko asmoa dago. Hortik aparte idatziz nahiz ahoz testimonioak jaso.

Helburua XVIII mendetik gaur arteko materiala biltzea da. Horretarako atal desberdinak osatu dira: antzinako erregimenaren krisisa, foru sistemaren krisisa eta industrializazioaren hasiera, errepublika, 36ko gerra, frankismoa, monarkia (egungo garaia), sekzio audiobisuala eta arazo nazionalari buruzkoa.

Zentroak, antolatzaileen asmoz, ikertzaileen esku jarriko luke material guztia eta helburu berdintsuak dituzten erakundeekin lan egiteko prest egongo da.

Baina guzti hau martxan jartzeko, lehen esan bezala, jendearen laguntza behar. Dokumentazio zentro honen antolatzaileek dei bat egiten diote nolabaiteko materiala edo testimonioak eman ditzaken guztiari, lehenbailehen beraiekin harremanetan jar dadin, Donostiako Diputazioan. Edozein tipotako materiala da beharrezkoa: panfletoak, aldizkariak, kartelak... Material hori eman egin daiteke, edo depositoa utzi —hau da, jabea izanez jarraitu, baina zentroaren zerbitzurako utzi— edo fotokopiak egiteko. Dena dela, beharrezkoa horixe da: zerbait aportatu dezakeenak, egin dezala hori.

E. G.

jose mari agirre gogoan

Jose Mari Agirretaz zerbait idaztea edo haren obra narratiboaz aritzea eskatu zidatenean, neure buruan zerbait banuen. Haren bizimodua eta harek idatzi zuena ia gauza berbera dira. Nik ez nuen ikuspuntu horretatik aztertu nahi. Idazle honen obra oraindik eskuarteaz dugu, azala giharreari atxikitzen zaion bezalaxe dugu erantsia haren obra. Bainan bizimodua besterik da eta Agirreren biziak ere ihes egiten dugu. Hala ere, ihes egiten ez duena obra da; gauza gutxi bainan ona geratu zaigu.

Hasieran LA VOZ DE ESPAÑA-n idazten hasi zen. VER Y COMER zuen izena sezioak. Astero argitaratzen zen eta nolabaiteko fama hartu zuen. Sezio horretan Euskal Herrian zehar egin zitezkeen ibilaldi gastronomikoetaz jarduten zuen. Idazteko era periodistiko-topikoetatik at zegoen, idazteko freskura ederra agertzen zuen. Txema Zugastik, lagun gourmet-ak, aho fina zuen eta Jose Mari idazteko iaiohasun. Bi hauen artetik irtetzen zen lana oso fina izan ohi zen. Asko iraun dezan onegia. Norbaitek jasoko zituen erreportaje guzti haik eta mereziko luke bilduma guztiaren liburu bat ateratzeara.

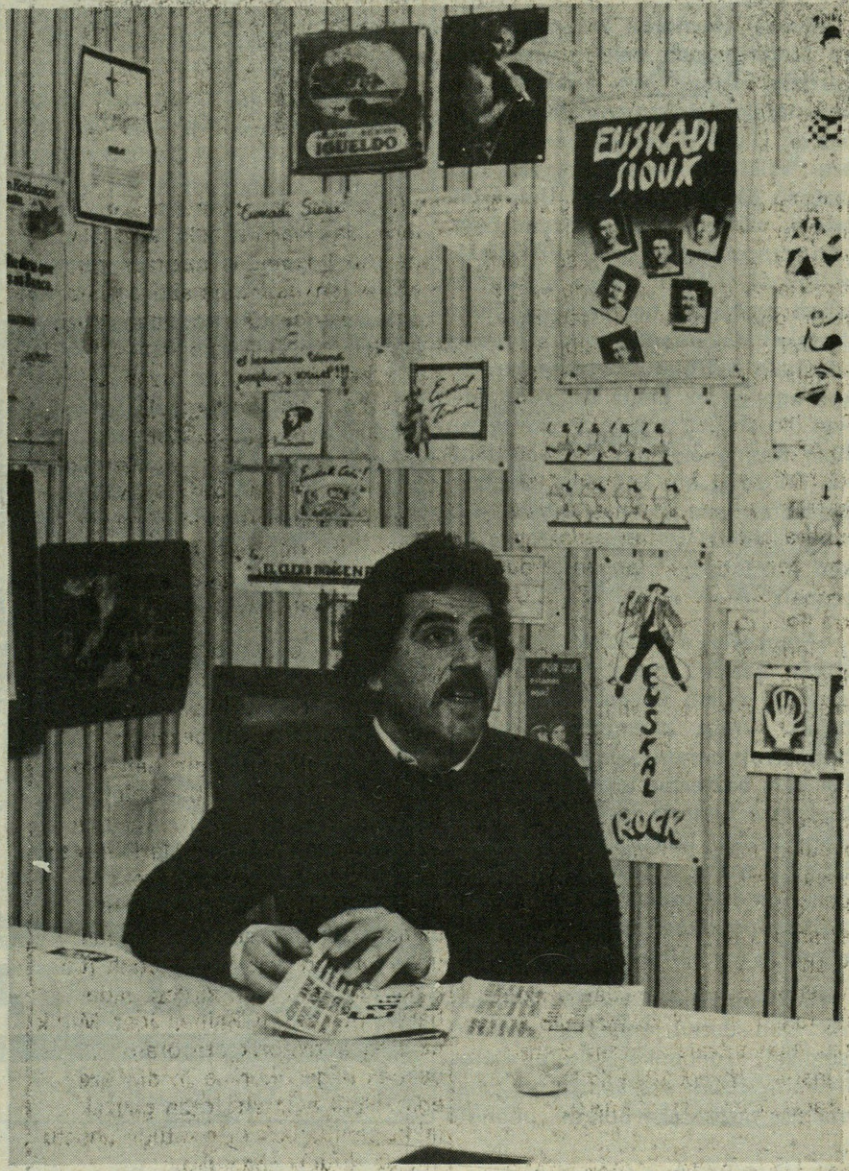
Behin batez Jose Mari Agirrek («El Agirre») sari bat jaso zuen. LA OTRA FARMACOEPA zuen titulutzat. Argitaratu zenean liburu argi eta fresko batekin topo egin genuen. Sendabelarretaz ari zitzaigun, Salazar ibarreko medizina herrikoiaz. Eta honekin batera, etxeko erremedioak, sorginak, usteak, ohiturak, herri txiki baztertu eta autosufiziente batetako izateaz ari zitzaigun. Hilabete batzu beranduago Jose Mari beste lan batetan ari zen: Gipuzkoako Gia Ikutuaz. Liburu hau argitaratu zenean arrakasta ederra izan zuen. Jose Mari bere talentu eta izate guztia uzten ditu liburu horretan.

Hemen, liburu honetan agertzen ziren giro, pasadizo, apunte, txaskarrilo, tiki-mikiak... euskal sukaldaritzako gisaturik hoberena hainako zen.

Gia honetan, hain bat maite zuen Euskadi barnetik bilutsik uzten du, piskanaka-piskanaka larrubizian jarri eta ispilu baten aurrean ipini ondoren Euskadiren zuldar, zimur eta grano guztiak agerian utzi ditu. Luma zorrotz baten bidez Euskadiren lizunkeria guztiak

jartzen ditu bistan... Eta liburua Donostiako prentsak boikoteatu egiten du. (Une honetan ezin ahaztu Antonio Viglione kazetaria bere periodikoan ostikoz hila izan zena). Ez zuen Jose Mariren liburu honek inongo kritika serioarik izan. Eta era berean Donostiako periodistak konturatzen hasten dira Agirreren balio literarioaz. Eta ez diote inoiz ere barkatuko.

Garai hartan artikulua hau egiten ari den honek, KURPIL aldzakaria

bultzatzeko proposamena egiten dio Jose Mariri; bultzadarik gabe hiltzera zihoan bestela. Jose Marik gogoz hartu eta lagun talde gazte batekin gogor ekiten dio lanari. Gaur, hil eta gero ere, aldizkari honetan haren eskua nabari da.

Gia hura idatzi zuenetik MALABATA arte bide asko egin da. Bide hori Jose Marirentzat oso neketsu, zail eta astuna izan da. Denbora guzti honetan badakigu liburu berri batetan lanean jarduten ari zela: IZALZU AZUL. IZALZU herri honi buruzko ikerketa bat izan behar zuen, geografia, jendea, folklorea,... Denbora luzez herri horretako kaleetan zehar ibili, bertakoekin mintzatu, esamesak jaso, entzun,... Kanpotarra herrian murgildu eta bertako bihurtu, bertakoen bizimodua egin, zahar eta gazteekin harremanetan jarri, txerria hiltzen lagundu, haizur baten bila lruñeara joan, Fe de Bautismo baten bila, kataplasma jartzen lagundu,... bitartean entzun, erne egon, zer esaten den entzun, jaso, idatzi,... karlista garaiko kopia batzu, hizkuntzaren berezitasun bat jaso,... honek osatuko du argitaratuko ez den liburua.

Eta MALABATA... MALABATA GILES hil ondorengo orduetan

argitaratuko da. Liburu triste eta ederra da. Marruecosko kartzela batetako bizimodua azaltzen du. HASSANen espetxeetako egoera alegia. Hemen berriro, Jose Mari, hilzorian eta bizi egin nahi du, eta bere umorean aurkitzen du bizitzeko indar eta kemena. Liburuan nobelagile baten bitarteko guztiak martxan jartzen ditu: bere ofizioa, bere «savoir faire»... Baina honen denaren atzean hilzorian dagoen pertsona bat aurkitzen da, gaizkileen belenoak irentsiz...

Lehen esan dudana bezala, Jose Mari Agirrek obra motz baina sakona eta balore bikainekoa utzi digu. IZALZU AZUL bezalako liburuak argitaratu egin beharko lirateke. Lotsa piska bat baldin badugu behintzat, argitaratu egin beharko genuke. Jose Mari hil eta gero, hainbat erredaziotako periodista ustel lasaituko zen baina ezin diezaiekegu bakean utzi. Garai hartan ate guztiak itxi zizkioten, min egin zitoten, alde batera utzi zuten. Baina Jose Marik ez zien gorrotorik eta orain bakean dago. Inork ezin dio ezer egin. Honi egin zizkioten gauzak jakin genituenok ezin ditugu ahaztu. Eta ez ditugu ahaztuko.

JORGE GONZALEZ ARANGUREN

JAKIN

EUSKAL KULTUR ALDIZKARIA

— hiruhilabetero —

Hamargarren zenbakiaren
gai nagusia:

IPAR EUSKAL HERRIA:

Arrantza - Kultura
- Irakaskuntza -
- Kanta Berria -

★ ★ ★

Linguistika eta
Herriagintza

★

Puebla 79

★

Ricardo Arregi,
hamar urte geroago

900 pta. • urtean • 275 alea

Eskabideak eta harpidetza:

Gral. Mola, 23-1º
Donostia/San Sebastián
Tel. (943) 27 17 13

galiziako musika: milladoiro

Ez da ez erraza holako musika aurkitzea. Musika ona behar baino gutxiago agertzen delako, eta agertzen denari ere zabalkunde haundirik egiten ez zaiolako. Eta eskuarteetan dudak diskak honek merezi du, benetan, jendearen artean ezagutaraztea.

«Premio da Critica Gallega» 1978-ean merezi izan zuen lan honen izena Galiziako usadio zahar bateatik hartu dute bere egileek: «Todo ao longo do camiño de Santiago esistían uns lugares determinados onde cada peregrino tiraba unha pedriña que, xunto ás deixadas polos outros, formaban montóns considerables. Istes lugares chamábanse "milladoiros", testigos calados dun tempo no que deica nos chegaron as influencias e vibracións de toda la Europa medieval». Erdi Aroaren eragina nabaria da diska honetan, zenbait abestitan bereziki: «O regueiro das fadas», «Milladoiro»,... nahiz eta abesti horik berriak izan, konposatuak.

Ohar bat: diska osoa instrumentala da, hitzik gabe.

Hiru dira lan honen egileak: Rodrigo Romani, Xosé V. Ferreirós eta Antón Seoane. Hauk biak ezagunagoak egiten zaizkigu, Emilio Cahoren diskan parte hartu dutelarik. Dena dela, hiruren artean musika tresna mordoxxa jotzen dute: zanfona, gaita, pianoa, gitarra, citola, flauta, ocarina, dulcimer, perkusio aberats bat,... Ikus daitekeenez Galiziako instrumentuen azterketa interesgarri bat da.

Diska osoa oso koerentea da, erritmoa, kontinuitatean, une bakar batean ere hausten ez delarik.

Abestietan hiru bakarrik dira tradizionalak; beste guztiak berriak dira: 2 Romanik eginak, 10 Seoanek eginak eta beste bat bien artean konposatua. Baina lortzen den produktoa musika herrikoiaren hildotik doa. Niretzat behintzat harrigarria gertatu zait. Diskaren barruan begiratu dudak arte ez naiz konturatu

ze abesti ziren berriak eta zeintzuk herrikoi zaharrak, pare bat kenduz (diskaren bukaerakoa esate baterako) oso era herrikoian konposatuak daudelako.

Abestiak motxak dira, desarroilo laburrekoak, laburtxoak agian, nere gustorako. Eta instrumentuetan bezala, erritmoetan ere bariedade bat aurkitzen dugu; abestitik abestira aldatzen zaigu erritmoa, eta batzutan abesti baten barruan ere bai. Kantuak oso landuak daudela bistan dago, eta soinua oso ekilibratua ateratzen zaie. Alde horretan, azterketa serio bat argi nabari da. Abestiak, batzuk batez ere, izugarri biziak, baina serenidade eta heldutasun haundi bat agertzen dutela.

Bi instrumentu aipatu nahi nituzke: zanfona eta gaita. Euskal Herrian, Benito Lertxundiren lanetatik kanpo, ez dira oso ezagunak. Eta esan behar da abestiei zapora berezi bat ematen dietela, nolabaiteko sakontasun bat. Norbaitek ez baldin badaki, bi tresna horik denbora guztian azpiko nota bat ematen dute, aldatzen ez dena, eta abestian sar daitezken akordeak mugatzen dituenak, abesti osoari holako gusto berezi bat ematen diona.

Bada beste gauza bat nahi eta nahi ez aipatu beharrezkoa: diska osoan hiru musikok bakarrik hartzen dute parte, eta zati askotan, gehienetan ia, batek perkusioa jotzen du. Eta hiru musikoren artean halako lan bat ateratzeko kapaz izan direla ikusirik azken bolada hone-

tan Euskal Herrian asko aipatzen ari den arazo bat datorkit burura: medioen arazoa, hain zuzen. Azken urte hauetan tresna berriak sartzen lan ederra egiten ari da zenbait jende, bai instrumentu aldetik eta baita megafonia aldetik ere, diska-gintza ahaztu gabe. Oraindik asko falta zaigula aurreratzeko bistan dagoen gauza da. Baina ez al da gehiegitan justifikatzen produktoa on bat erdipurdikoa ateratzea aitzakia materialari eta ekipoari boteaz? Batzutan egia osoa da; baina zenbaitetan aitzakia bat ez ote?

Musika ona egiteko azpiegitura minimo bat behar da. Baina hori ez da dena. Talentua ere behar. Talentu gutxi duen batek ekiporik onenarekin ere gehienez gauza efektista bat egin dezake, baina ez gehiago. Zenbait talde gaztek gure artean lan ederrak egin ditzakeela uste dut. Eta esperantza badut. Baina argi! Orduan ikusiko da-ta lana nork egiten duen eta musikoa nor den. Oraindik ez da pasatu gure artean, agian, efektismoaren bolara, eta normala iruditzen zait. Baina piskanaka gauzak bere tokian jarri joango garen itxaropena badut. Eta benetan uste dut badela estilo guztientzako lekua, musiko onak izanez gero.

Lana sakon egin behar horretan. Milladoiro-n instrumentu zaharren erabiltze aberats bat aurki dezakegu. Tresna horiekin musika berria ateratzea interesgarria iruditzen zait. Nolabait ere diska honetan Herri baten kontinuitatea agertzen

zaigu. Mendeetan zehar eginez eta osatuz joan den kulturak, musikak gure kasuan, kontinuitate bat dauka jeansez jazen den gure jenerazioan. Eta badirudi berria zaharrarekin bat egin nahia nahiko zabala dela Galizia aldean. Hori ikusi dut nik, behintzat, Emilio Cahoren diskan, eta baita Pilocho-k Lehengo «Día das Letras Galegas»-en barruan Trintxerpen eman zuen saioan ere. Entzuna dudanez, Día da Patria Galega delakoan ere musiko gallegoak ekartzekoak dituzte; eta aukera ederra izango dugu jende horien lana hobeto ezagutzeko. Megafonia lehengo egunean baino hobeto xeago portatzen bazaigu behintzat...

Musika tresna herrikoiak erabiltzen eta eraberritzen oraindik ere posibilitate zabalak ditugula bistan da: txistua, txirula, trikitixa, alboka, dultzina, biolina... Lana ikusten ari da, eta nahiko interesgarria, baina oraindik bada gehiagorentzat ere lekua. Eta beste musika motentzako ere bai, noski.

Honelako diskak, Milladoiro bezalako lanak, ikusi ondoren hauxe da:

MILLADOIRO. Rodrigo Romani, Xosé V. Ferreirós, Antón Seoane. Novola. Produksioa: Abrente.

torkigu zenbaiti burura: zergatik ez gara hasten holako jendea gure herrietara ekartzen? Beti ari gara esaten zirkuito komertzial haundiek ez gaituztela ezertan laguntzen, beste era batetako gauzak sortu beharra daukagula... Badugu hori lana. Zenbat lan interesgarri ez da egiten ari Galizian, Portugalen, Okzitanian, Britainian, Andaluzian... Eta gu hemen enteratu gabe. Orduan konturatu ginateke «kontzientziadugunoi» ere burua jaten digutela, gu askorik konturatu gabe. Benetako musika ona ere iraultzaren bidean baitago.

ARTASO

euskarak behar zaitu (4)

«Euskarak behar zaitu» oso pozik hartu du irakurle askok. Gainera, uste baino arrakasta biziagoa izan du. Hasi eta bertan jaso ditugu erantzunak. Igorleak, gainera, lparretik (oraindik) ez beste eskualde guztietakoak dira. Honek zera adierazten du, «euskal gosea» zabaldua dagoela eta ez dela zorionez «Goiherriko jendearen konplexua», batek baino gehiagok euskarari buruz hori badio ere.

«Benetan txalogarri eta interesgarria deritzait, jendearen laguntzaz, honelako sailtxo bat aurrera eramatea» dio igorle batek.

«Poztasun handiz ikusi dut —dio beste batek— aldizkariaren berregitura, eta honen barruan, «EUSKARAK BEHAR ZAITU» sail berria».

Asko iritxi bazaigu ere, oraindik gehiagoren zai gu. Zenbat eta itzulpen gehiago, hainbat eta aukera hobea izango baita, gero, frase baliokide egokia hautatzeko.

Hona hemen aste honetako fra-seak:

CAPILLA ARDIENTE
CUADROS DE MANDO
OBJETOR DE CONCIENCIA

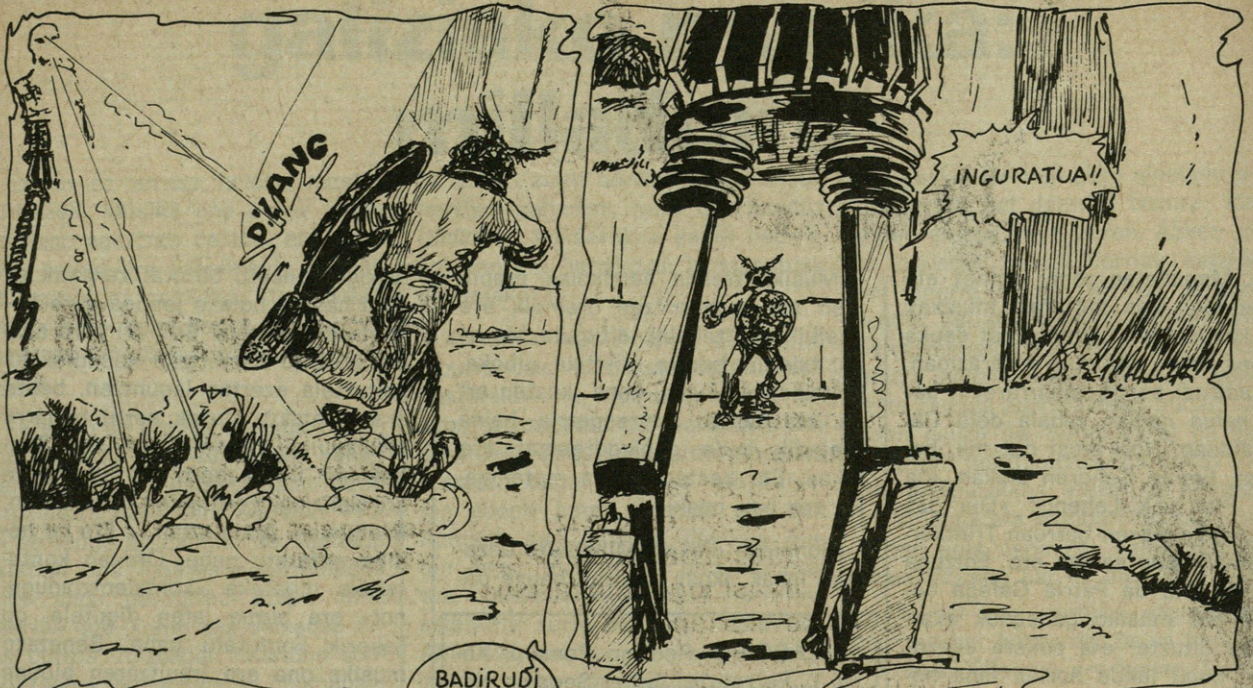
*Euskarak
behar
zaitu*

Itzulpenak ZERUKO ARGIAra nahiz EGINera bidal ditzakezu. Edo bestela, ba-koitzaren telefonora deitu.

ZERUKO ARGIA. Okendo,
22. DONOSTIA. Tnoa: (943)
42-77-86.

EGIN. Pol. Eciago, 10-B.
HERNANI. Tnoa: (943)
55-47-12.

Jon Aztienekoa

ZIRRIKUTUTAN

haizea (II)

VIII
HAIZEA,
NATURAREN AHOTSA.
Hitz jaurtikietako
lumadi haserrea
eta gugatik sutan jarria.

Olatuen eraginaz,
guengana heldu zaigun
itsasmugida indartsua.

Gure malko ixuriengatik
lurretik atera den
lurrikara izugarria.

HAIZEA,
NATURAREN AHOTSA.

VI
HAIZEA,
HOTZAREN HOTSA.
Hire animaren hatsak
—arratsaren hotzak—
kutsatu zidan.

Eta hitaz maitemindurik
irriparrezka,
lotsezko irriparrez.

Hire muinaren hatsak
—goizaren lotsak—
eragin zidan.

HAIZEA,
HOTZAREN HOTSA.

VII
HAIZEA,
LURRAREN ATSEDENA.

Ez diezaiogula inoiz
alkarri galde
nondik gatozen, nora goazen.

Ontzi ezberdinetan
bainan ezti berdinez
bazkal dezagun.

Lur madarikatutik gatoz,
lur bedeinkatura goaz,
denok bidean lagun.

HAIZEA,
LURRAREN ATSEDENA.

IX
HAIZEA,
EGUNAREN LOA.
Hire ilargi berdea
zainduz eta laztanduz,
elkarri bakea eman.

Batek bestea aurkituz,
batek bestea zigortuz,
inoren beharrik ez izan.

Hire indarrez, ahotsa;
hire arnasez, nere hitzak;
inori ezer ez esan.

HAIZEA,
EGUNAREN LOA.

X
HAIZEA,
GAUAREN ESNATZEA.
Gaur, loak utzi nauenean,
maitasunaren indar guztiez
agurtu haut.

Gaur, esnatu naizenean,
isiltasunaren doinu guztiez
agurtu haut.

Gaur, bizitzen hasi naizenean,
bakartasunaren oihu guztiez
agurtu haut.

HAIZEA,
GAUAREN ESNATZEA.

Lehengo astean Tertulia taldearen
aldizkaritik HAIZEA poema luzearen
lehenengo zatia argitaratu genuen.
Aste honetan bigarren zatia argitara
emango dugu.

balearena (2)

Aurreko astean, donostiarrek harrapatutako baleari jarritako bertsoen berri ematen bagenizuen ere, oraingo honetan 1878garren urtean Zarauzko uretan, Zarauztarrek, Oriotarrek eta Getariarrek elkar hartuta hil zuten baleari jarritakoak argitaratuko ditugu.

Zarauztar batenak omen dira bertso hauk eta orain hamaikaren berri ematen badugu ere datorren astean beste hamaika argitaratuko ditugu hogeita bik osatzen baitute bilduma hau.

Antonio Zavalak bere liburuan dioenez, balea hil orduko elkarrekin zapuztu egin omen ziren... Zarauztarrak eta oriotarrak, getariarren aurka. Harritzekoa alajaina, lana bukatu baino lehen sesiotan aritzea.

Lan bikaina Zavalarena, zeren bertso hauk ez baitira inoiz inprimatuak izan; herriko jendeek kopia bakar batzuren bidez gordetakoak direnez geroz, kopiatzerakoan eginiko aldaketak, nahiz txikiak izan, zuzentzen ahalegindu liburuaren egilea.

1

Milla zortzireun da
setenta y otxuan,
Zarautz'tik txalupa bat
baletara juan;
Anton getariarra
lagun artu zuan,
gizon balientia
ori zalakuan,
obe zuan Kaperok
ikusi ez bazuan.

2

Lenengo suertia
zan Antonentzako
badira motibuak
kantak jarritzeko;
aguro pronto jarri
ziran agintzeko,
ori basta izan zan
bazterrak nasteko,
an etzan korajerik
arpoia sartzeko.

3

Lenengo estokada
zarauztarrentzako,
asko bildurtu gabe
oriek zuten jo;
baita esnatu ere
bazeguen ere lo,
küadrilla ederra giñan
eule ta errero,
ongi portatua da
Jabier Kapero.

4

Arpoia eskuan da
korajez beterik,
Roke Etxabe zegoen
aurrian zu-zutik;
ez al zaio azaltzen
balia urpetik,
ezarri zion firme
bizkar-ezurretik,
jendiak esan zuan:
«Orrenak egin dik!»

5

Ordubi t'erdietan
arpoia sartuta,
marru egiten zuan
arek miñ artuta;
getariar horiek
danak bildurtuta,
kanpuan egon ziran
kobardiatuta,
uste gendun zeudela
danak erituta

6
Mutriku'tik txalupa bat
bertara etorri zan,
sinistuko etzuten
an izan ez bazan;
«Kobarde!» diadarka
gizon bat asi zan,
oso mantso mugitu
sapo baten gisan,
oiekgatik balia
oraindik bizi zan.

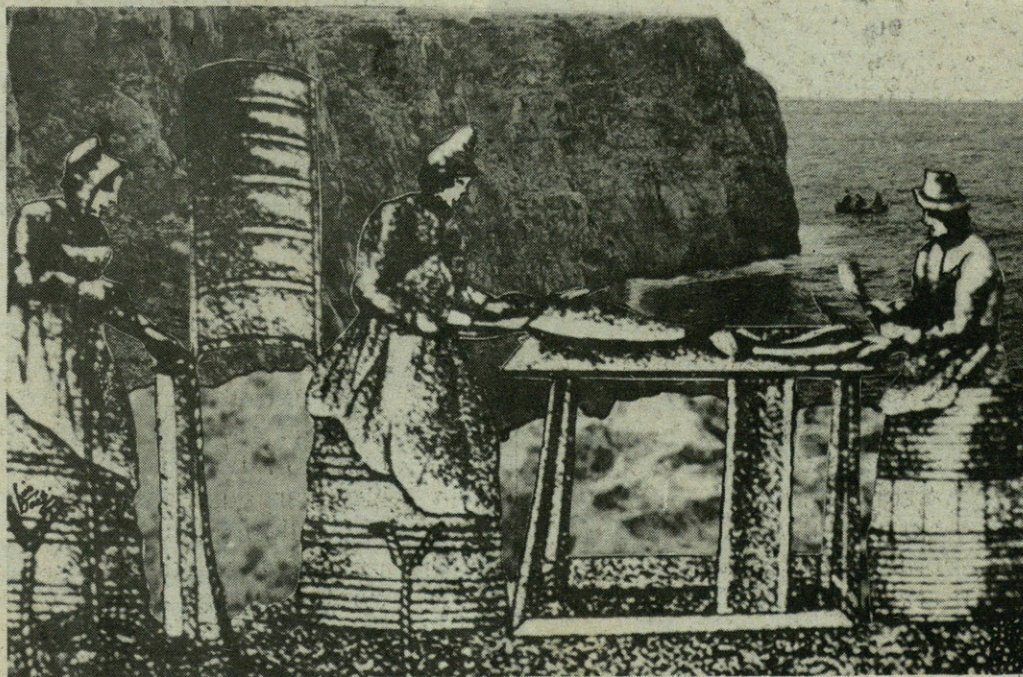
7
Getari etorri zan
arpoiaren galdez
ikusten zitulako
txalupa aiek trabes;
baietz agindu giñon
geure borondatez,
Antonek albotikan
ematerik nai ez,
naiz berak baliari
batere sartu ez.

8
«Antonek arrazoia
emanagátikan:
"etzazutela egin
orrelakorikan",
nere lagunak, fuerte
tira sókatikan,
aguro azaldu dedin
balia urpetikan,
korajez tira arpoia,
sartu gogotikan.»

9
Ikusi dutenian
balia ur-mintzian,
bi arpoi sartu dizke
gogor biotzian;
indarrak aplakatu
odol ixurtzian,
ez da geio esnatuko
arnasa aitzian,
derrepente il zaigu
ia illuntzian.

10
Getari'ri lagun bat
putzura bulkatu,
desgrazia aundi bat
iya zan gertatu;
gutxigatikan ez du
baliak tragatu,
nik gezurra badiot
danari galdetu
aguro jango zuan
ez bazuten artu.

11
San Pelaiok milagrua
aguro egin du,
burua edo mingaña
guk giñon agindu;
kukutxuak soñua
aldrebes jo digu,
testamentaio Anton
baliak jarri du,
miñik ez dio eman da
ederki egin du.

bideetan kontrolak, zertarako?

Kasik egunoro Bilbora joan beharra izaten dut. Zornotzatik Bilboraino Donostiako bidetik joaten naiz eta bide berdinetik etortzen naiz Bilbotik Zornotzaraino. Eta kasik egunoro egiten dut topo kontrol batez; eta kasik egunoro aurkitzen dut toki berdinean; eta kasik egunoro itxadon behar izaten ditut hamar bat minutu.

Kasik egunoro egoten da polizia mordo bat metrailetaz jantzita; eta bide bazterretan ez ezik mota gaineretan ere egoten da apostaturik.

Kontrol hau beti egoten da Basaurira doan bidearen eta Etxebarriara doanaren erdian. Gainera bi toki hauetan daude semaforo berdeak bidean buelta eman nahi duten guztientzat.

Bilborantza noanean, kasik egunoro egoten da buztana Basauriko sarrera baino Galdakaorago eta Zornotzarantza natorrenean kasik egunoro egoten da buztana Etxebarriko sarrera baino Bilborago. Beraz autoan doanak bi aukera ditu bi aldeetan kontrolik ez pasatzeko, baldin ez badu nahi kontrolik pasa. Edo buelta eman eta etorri den bidetik joan edo Basaurira sartu Bilborantza baldin badoa eta Etxebarriara sartu Zornotzarantza baldin badator.

Kontrolera iristeko itxadoten egoten naizen denboran sarri ikusi ditut autoak hala buelta ematen nola Basaurira edo Etxebarriara sartzen.

Beraz, Kontrol horren helburua ez da zerbait ilegala duen norbait harrapatzea. Zein da, orduan?

Gauza bat behintzat lortzen du: Lanera doazen guztiei (eta besteei) hamar minutu inguru galeraztea; eta berdin lanetik etxera datozeinei, bidean beste hamar bat minutu galeraztea.

Molestia ematea izango ote da, bada, poliziak jartzen duen kontrol horren helburua? Zeren zerbait ilegala duena harrapatzea baldin bada bere helburu nagusia, ha nolako memeloak diren gure FOPok. Horrexegatik bakarrik eskatu behar genuke Polizia autonomoa. Bere lana hobeto beteko luke, nonbait.

JULEN KALZADA

hiztegia

Agor(tu): Secarse(-ado)

Aitzakia: Excusa

Amaginarreba: Suegra

Arrasto: Indicio

Atxiki: Adherir(-ido)

Aulki: Banquillo

Barazki: Hortaliza

Barreia(tu): Esparcir(-ido)

Basurde: Jabalí

Bazkalondo: Sobremesa

Bazka(tu): Alimentar(-ado)

Biluzi: Desnudo

Bortitz: Fuerte

Distira: Brillo

Dolu: Luto

Erein: Sembrar(-ado)

Ezkur: Bellota

Fidakor: Confiado

Galerazi: Prohibir(-ido)

Garagar: Cebada

Gaz(tu): Salar(-ado)

Giharre: Músculo

Gizen(du): Engordar(-ado)

Higuingarri: Repelente

Hotzikara: Escalofrío

Igurtzi: Frotar(-ado)

Itsaski: Marisco

Itxoin: Aguardar(-ado)

Izkutu: Oculto

Izu(tu): Asustar(-ado)

Jabego: Propiedad

Larre: Pasto

Lehor(tu): Secar(-ado)

Lez: Bezala

Lizunkeria: Deshonestidad

Luze: Largo

Maitamin(du): Enamorarse(-ado)

Memelo: Abobado

Muskuilu: Mejillón

Neurtuz: Con moderación

Nora(tu): Orientar(-ado)

Ohore: Honor

Pot: Fracaso

Sabel: Vientre

Sapai: Sabai, Bóveda

Simaur: Estiércol

Tripaki: Callos

Truke: Cambio

Urardo(tu): Mezclar agua y vino

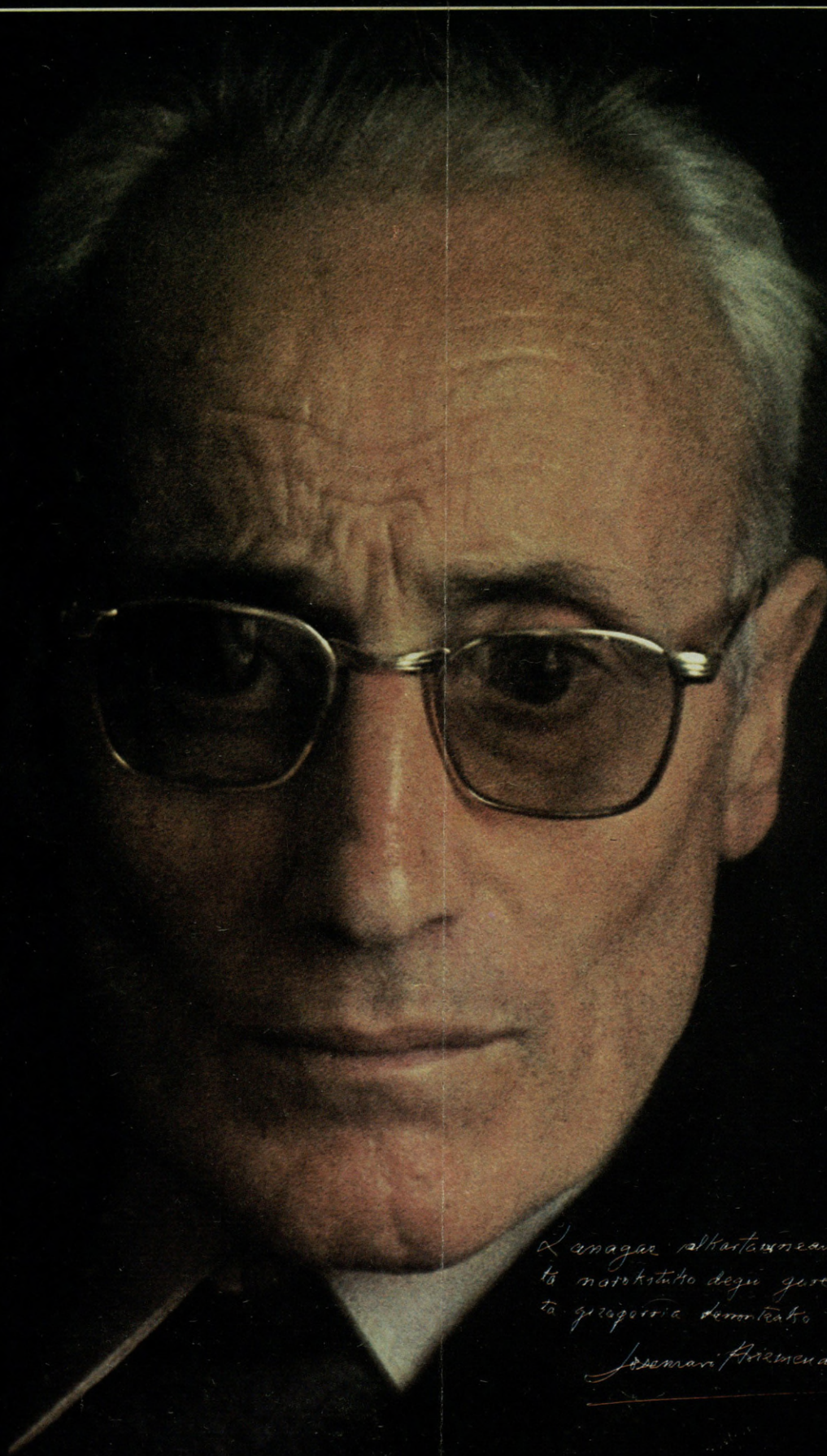
Zapuz(tu): Rechazar(-ado)

Zekor: Becerro

Zikira(tu): Castrar(-ado)

PEU PARA EUSKAL PRENTSA

*Canagar alkartasunean zabalduko
ta martxistako dezu gure herriak
ta gozagarria denentzako*

Josemari Arizmendi Arrieta

